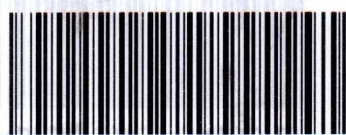

חוק התכנון והבניה. תשכ"ה - 1965

תכנית מיתאר ארצית מס' ת/מ/א/6

תחזית התמורות בחלוקת האוכלוסייה במדינה.

שם תיק: תכנית מיתאר ארצית מס' ת/מ/א - 6 תחזית
ההתמורות בחלוקת האוכלוסייה במדינה

מזהה פיזי:
ג-10/14538

מזהה פריט: R0006ax5

16/02/2022

תאריך הדפסה:

3-306-8-6-2

כתובת:

12

4.1975 - 12.1968

תחזית התמורות בחלוקת האוכלוסיה במדינה

כחלק

מתכנית המיתאר הארצית

משרד הפנים

חוק התכנון והבניה תשכ"ה - 1965

תכנית מיתאר ארצית

יבא יצרת כל ידי הממשלה לפי החלטתה

מיום

והחתימה בידי מזכיר הממשלה ובידי שר הפנים.

שר הפנים

מזכיר הממשלה

תחזית התמורות בחלוקת האוכלוסייה במדינה

כחלק

מתכנית המיתאר הארצית

1. פ ת י ח ה

- א. הצעת תכנית התפרוסת הגיאוגרפית של האוכלוסייה עבור אוכלוסייה בת 5 מיליון נפש ובשלב ביניים - 4 מיליון נפש לפי חלוקת מחוזות, (להלן "התכנית") אושרה על-ידי המועצה הארצית לתכנון ולבניה.
- ב. לפי סעיף 49 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, (להלן "החוק"), ישמשו "תחזית התמורות בחלוקת האוכלוסייה במדינה ושלבי פיתוחה ועיתויים הרצוי, גודלם החזוי של ישובים, מיקומם וגודלם של ישובים חדשים ומיקומם של ישובים, סוגיהם וגודלם" כנושא לתכנית ארצית וכחלק מתכנית מיתאר ארצית כללית.
- ג. תכנית המיתאר הארצית לחלוקת האוכלוסייה במדינה, מחייבת לפי החוק את התכנון הפיזי בדרגים הנמוכים יותר, דהיינו את תכניות-האב ואת תכניות המיתאר המחוזיות והמקומיות. כמו-כן היא משמשת רקע להכנת תכניות מיתאר ארציות אחרות, כגון תכניות-אב לכבישים, ביוב, תחנות כוח, אתרי נופש, מוסדות ציבור ארציים וכו'.
- ד. בנוסף על כך תשמש התכנית כקו מנחה למדיניות הממשלה ולפעילותם של משרדי הממשלה בנושאים של פיזור האוכלוסייה, הקצאת מקורות לאיזורי פיתוח, הפניית עולים וכדומה.
- ה. מטרת התכנית היא: (1) מתן ביטוי מיספרי ליעדים הרצויים של תפרוסת האוכלוסייה בעתיד בצורת מיסגרות כמותיות לגבי האוכלוסייה ברמת מחוזות, נפות, וישובים עירוניים בודדים, המסתכמות למערכת עיקבית וסגורה.
- (2) רשימת אמצעים להשגתם של היעדים.

1. התכנית שואפת להשיג בצורה מירבית את היעדים חוץ הישענות על עקרונות תכנוניים ותוך התחשבות במיגבלות חיצוניות. (ראה סעיף 4 להלן).
2. טווח הזמן של התכנית הוא כ-20 שנה (עם יעד ביניים של כ-10 שנים) ובהתאם לכך התכנית מטפלת בהצעת תפרוט אוכלוסייה בת 5 מיליונים (עם יעד ביניים של אוכלוסייה בת 4 מיליונים לפי חלוקת מחוזות).

2. ה י ע ד י ם

יעדי התכנית הנם השגת יתר איזון בחלוקת האוכלוסייה על פני איזורי הארץ, והגברת האיכלוס באיזורי הארץ הדלילים - הגליל והנגב. באופן יותר מפורט היעדים הם:

- א. הגדלת חלקו של מחוז הצפון באוכלוסייה, תוך הגדלת אוכלוסייתו היהודית, במיוחד באיזור ההררי שלו.
- ב. המשך הגדלת חלקו של מחוז הדרום באוכלוסייה, בהתחשב בפוטנציאל הפיתוח שבו.
- ג. הגדלת האוכלוסייה במחוז ירושלים ובירושלים העיר כבירת ישראל וכמרכז רוחני, תרבותי ותיירותי.
- ד. צימצום גידול האוכלוסייה במחוזות רצועת החוף - תל-אביב, המרכז וחיפה, בהתחשב בקשיי הצפיפות באיזורים אלה הגורמת לייקור התשתית, במיוחד התחבורתית והתברואתית, ואספקת השירותים. כמו - כן גורמת הצפיפות מיפגעים אקולוגיים וחברתיים.
- ה. חיזוקן של ערי הפיתוח, כדי להפכן למוקדי משיכה לאוכלוסייה ותיקה המתגוררת בהן, לאוכלוסייה באיזורי הארץ האחרים ולעולים חדשים.
- ו. שמירה על איזון בין הסקטור הכפרי והסקטור העירוני לאור המגמות של ירידה בחלקה של התעסוקה בחקלאות מכלל התעסוקה במשק.

3. אמצעי המדיניות

- א. השגת היעדים הכמותיים הכלולים בתכנית תתאפשר רק על ידי הפעלת מערכת אמצעי מדיניות על-ידי הממשלה ועל ידי הגורמים הציבוריים האחרים.
- ב. כדי להתגבר על הקיפאון שחל בשנים האחרונות במגמות פיזור האוכלוסייה, במיוחד לגבי הגליל, חייבים אמצעי המדיניות להיות נמרצים, ודרושה הקצאת משאבים נוספים על-ידי הסקטור הציבורי לטובת האיזורים המועדפים גם על חשבון איזורים אחרים. עם זאת - ניתן לחסוך בהקצאת משאבים נוספים באמצעות יתר תיאום, יעול, עיקביות ושיטתיות של הגורמים הפועלים בתחום פיזור האוכלוסייה.
- ג. האמצעים שינקטו יהיו בדרך כלל אמצעי עידוד, דהיינו אמצעים פוזיטיביים המכוונים לטובת איזורים וישובים מועדפים. יחד עם זאת ינקטו גם אמצעים רסטריקטיביים המיועדים לרסן התפתחויות בלתי רצויות וגידול בלתי מתוכנן באיזורים וישובים שאינם מועדפים.
- ד. העקרונות הכלליים בהפעלת האמצעים הם:
- הקצאת תקציבי הסקטור הציבורי והציבורי-למחצה תוך ראית הצרכים המיוחדים של האיזורים המועדפים.
 - הקצאת קרקעות המדינה בהתאם למדיניות עידוד האיזורים המועדפים.
 - נקיטת אמצעי מדיניות עקיפים להנחיית והכוונת הסקטור הפרטי.
 - שמירה על הפרשיות בתנאי עידוד ותמיכות בין האיזורים השונים לפי מידת העדפתם.
 - המשך מדיניות הכוונת עולים להשתכנות ראשונה באיזורים מועדפים.
- ה. פירוט האמצעים מתחלקים לאמצעי התכנון הפיזי, אמצעים כלכליים ואמצעים כלליים אחרים. רובם של האמצעים קיימים למעשה גם כיום, אולם בעתיד חייבת מערכת האמצעים להיות מופעלת בהיקף, בעוצמה ובתיאום יותר גדול מאשר כיום.

עיקרם של האמצעים נוגע לתחומים הבאים:

(1) אמצעי התכנון הפיזי

- מעקב אחר תכניות מיתאר, מחוזיות ומקומיות, והתאמתן ליעדים.
- הנהגת שלבי ביניים לביצוע בתכניות המיתאר.
- עיבוד תקנות לחישוב כושר קיבול של תכניות מיתאר.
- התאמת תכניות מיתאר ארציות לסוגיהן ליעדי התכנית.
- הפעלת מדיניות השמירה על קרקע חקלאית כאמצעי לפיקוח והכוונה של השינויים ביעודי קרקעות בלתי בנויות לקרקעות בנויות.
- מדיניות רסטריקטיבית בניצול קרקעות המדינה במחוזות תל-אביב, המרכז וחיפה.

(2) אמצעים כלכליים

- תעסוקה - נקיטת אמצעים שונים המכוונים: לעידוד ופיתוח התעשייה והתשתית התעשייתית באיזורים מועדפים; לסיוע לחקלאות באיזורים בעלי תנאים פיזיים קשים; להכוונת פיתוחם של אתרי תיירות ונופש לאיזורים מועדפים.
- שיכון - התאמת בנית המגורים המבוצעת או המכוונת על ידי הממשלה ליעדי התכנית הן מבחינת כמות הדירות והן מבחינת רמת הבניה; התאמת התמיכות למשתכנים בצורת הלוואות או בשכר דירה ומתן תנאים נוחים יותר לאיזורים המועדפים; העלאת רמת - המגורים ותדמית הסביבה באיזורים מועדפים.
- תשתית - התאמת השקעות הממשלה בכבישים, חשמל, מים, תקשורת וכו' לכיווני התפוצת הגיאוגרפית של האוכלוסייה ולאזורי העדיפות, בהתאם לתכנית. התאמת רשתות התחבורה והקשר ליעדי הפיתוח האיזורי במחוזות השונים. התאמת התמיכות הממשלתיות בתחבורה ציבורית לצרכי האיזורים המועדפים.
- שירותים - התאמת המענקים והתמיכות הממשלתיות לתקציבי הרשויות המקומיות במטרה לשפר את השירותים המוניציפליים באיזורים מועדפים; התאמת תכניות פיתוח שירותי חינוך, בריאות, תרבות וספורט במטרה להעלות את הרמה באיזורים מועדפים, פיתוח כלים לקידום שירותי מסחר, עסקים ובידור על ידי הסקטור הפרטי באיזורים מועדפים.

(3) אמצעים כלליים אחרים

- מעקב באמצעות גוף בין-משרדי מוכר ובעל סמכות שישמש כיועץ לגורמים ממשלתיים ולמוסדות תכנון וינהל מעקב שוטף אחר נושאים הנוגעים במישרין או בעקיפין בהגשמת יעדי התכנית. שיפור מערכת האינפורמציה הסטטיסטית שתאפשר ניהול מעקב שוטף ומעמיק.
- הנהגת מיסגרת אחידה של איזורי עדיפות לפעילותם של כל משרדי הממשלה והגורמים הציבוריים.
- רגיונליזציה של תכניות פיתוח ושל תקציבי הממשלה.
- הכנת תכניות איזוריות-כוללות רב-שנתיות ברמות מחוזיות ומקומיות; הקמת כלים תחקיתיים ונוהליים (כגון: מוסדות גג איזוריים, עריות-גג וכו') שיבטיחו ביצוע התכניות.
- דצנטרליזציה של שירותי ממשלה ומוסדות ציבור בעלי אופי ארצי.
- הגברת ההסברה המיועדת לעידוד העתקת מיקום מגורים לאיזורי פיתוח והמשך הענקת תמריצים אישיים, כגון הנחות במס-הכנסה.
- הפעלת יהדות הגולה לקידום איזורים מועדפים - פעולות הסברה בין עולים פוטנציאליים להשתכנות באיזורים מועדפים וכן אימוץ ישובים באיזורים מועדפים על-ידי קהילות בגולה.

4. עקרונות התכנון

העקרונות התכנוניים המונחים ביסוד התכנית הם:

- א. המערך העירוני הנוכחי ימשיך להתקיים ויהווה את הבסיס להתפתחות העתידה. לא יבוטלו ישובים עירוניים קטנים ובעייתיים שהוקמו בעבר היות וכרוכים בכך אבדן השקעות חומריות ואנושיות וכן החלשת האיזורים הכפריים הסמוכים. מאידך - לא תוקמנה בדרך כלל בטווח הזמן של התכנית ערים חדשות, פרט לתוספת של כמה מרכזים (בערבה, בגליל ומעבר ל"קו הירוק").
- לקראת סוף תקופת התכנית יוחל בהקמת מיספר מצומצם ביותר של ישובים עירוניים בעלי אופי סטליטי בגבולות האיזורים המטרופוליטניים.
- בסקטור המיעוטים יהפכו מיספר ישובים כפריים גדולים לישובים בעלי אופי עירוני.
- ב. האוכלוסייה בישובים העירוניים הקטנים תיגדל לפחות במידה שתאפשר רמה נאותה של שירותים ומיגוון תעסוקה. יחד עם זאת התפתחותן של ערים סמוכות זו לזו תתואם על מנת שתושג השלמה בין ישובים בתעסוקה ובשירותים.
- ג. יישמר איזון בתופעת היוממות (דהיינו אי זהות בין מקום המגורים ומקום העבודה) וזאת כדי לאפשר מיגוון רחב וחופש בחירה לאוכלוסייה לפי שאיפותיה וכישוריה מחד גיסא ומאידך, למנוע אי-נוחות, אבדן זמן ומיפגעים תחבורתיים הכרוכים בנסיעות מרובות.
- ד. תישמר ההפרדה בין שטחים בעלי אופי בנוי באיזורים עירוניים ובין שטחים בעלי אופי בלתי בנוי (שטחי עיבוד חקלאיים או שטחים פתוחים אחרים). יובטחו שטחי נופש בקרבת הריכוזים העירוניים.
- ה. תימשך המדיניות של שמירה על קרקע חקלאית כפוטנציאל לייצור חקלאי וכן בתור "ריאות ירוקות" לאוכלוסייה העירונית. הפיכתה של קרקע חקלאית לקרקע עירונית בנויה תוקפא בדרך כלל ותעשה בתהליכים מבוקרים ומתוכננים מראש.

ו. יושג יתר שילוב איזורי בין המרכזים העירוניים ובין הישובים הכפריים, ובפרט באיזורי הפיתוח. המרכזים העירוניים יספקו שירותים וכן תעסוקה לאיזור כולו. בד בבד יפותחו מקורות תעסוקה לא-חקלאית עבור אוכלוסי הישובים הכפריים גם בתחומיהם, וגם בתחומי המרכזים הגושיים והבין-כפריים.

ז. ההתפתחות למעשה של כל ישוב וישוב וקצב איכלוסו יעשו תוך התחשבות ברזרבות הקרקעות שלו. דהיינו בזמינות הקרקע לפיתוח עירוני כוללני-למגורים ולצרכים האחרים. כמיסגרת עבור הכנת תכניות המיתאר, המתייחסות לפעולות בעלות השלכות החורגות מסווח הזמן של התכנית, מציעה התכנית גם מיסגרות תואמות את כושר הקיבול הנומינלי של המגורים בכל ישוב עירוני.

ח. התכנית מאפשרת קצב שונה בהתפתחותם של ישובים שונים. יהיו ישובים שיתפתחו בקצב מהיר יותר בתחילת התקופה ויהיו שיתפתחו בקצב מהיר יותר בסופה, אם כי העיקרון הוא שלאורך כל התקופה כולה חייב להישמר קצב מינימלי של גידול בכל עיר על מנת למנוע קיפאון. אסטרטגית הפיתוח תשאף לרכז בכל תקופה את המאמצים למיספר מצומצם של ערים כדי להשיג את מכסימום התוצאות מהמשאבים שיוקצו בכל תקופה.

5. מיגבלות התכנון

התכנית חייבת להתחשב בשורה של תנאים חיצוניים, המגבילים במקרים מסויימים את דרגת השגת היעדים.

המיגבלות החיצוניות שנלקחו בחשבון בעת הכנת התכנית נוגעות לתחומים הבאים:

א. התחום הדמוגרפי - המגמות השוררות של ריבוי טבעי באיזורים השונים, של זרמי הגירה פנימית, תחזיות העליה ואפשרויות הכוונתה לאיזורים מועדפים, מגמות הריבוי הטבעי, האורבניזציה וההגירה הפנימית של סקטור המיעוטים וכו'.

ב. התחום הפיזי - כלל רזרבות הקרקע המצויות, רזרבות הקרקע בבעלות לאומית או ציבורית, קיומן של תכניות מיתאר מאושרות או מופקדות, נורמות לצפיפויות מגורים, נורמות לאיכות הסביבה וכו'.

ג. התחום הכלכלי - מבנה התעסוקה החזוי בארץ כולה ובמחוזות, פוטנציאל הפיתוח הכלכלי באיזורים השונים, הירידה בחלקו היחסי של ענף החקלאות, האפשרויות לפיזור התיעוש וכו'.

ד. התחום המדיני והחברתי - מקומו של יעד פיזור האוכלוסייה בסולם העדיפויות של המדינה, אפשרויות התערבות המדינה בהתפרסותה של האוכלוסייה ושל הפעילות הכלכלית, מטרות מדיניות קליטת העליה ומיזוג הגלויות, מדיניות הממשלה לגבי סקטור המיעוטים וצורת התפרסותו הגיאוגרפית, מיבנה השלטון המקומי וכו'.

6. הצעת התכנית

- א. בהתאם לתחזיות העליה לטווח ארוך ולתחזיות הריבוי הטבעי, של יהודים ושל מיעוטים, תגיע אוכלוסיית ישראל להיקף של 4 מיליון נפש עם תחילת העשור הבא ולהיקף של 5 מיליון נפש בתחילת שנות ה-90.
- אוכלוסייה זו תהיה מורכבת בתחילת שנות ה-80 מכ-3,380 אלף יהודים וכ-620 אלף לא-יהודים ובתחילת שנות ה-90 מכ-4,180 אלף יהודים וכ-820 אלף לא-יהודים. במידה וזרם העליה יהיה גדול יותר מאשר הונח בתחזיות או ששיעורי הריבוי הטבעי, בסקטור המיעוטים, לא ישתנו במידה שהונחה, תגיע האוכלוסייה להיקף זה בתאריכים מוקדמים יותר, כמובן תוך הרכב פנימי שונה.
- ב. התכנית הדכנה עבור המחוזות המצויים בגבולות ה"קו הירוק". היות והבסיס להכנת התכנית הוא סך האוכלוסייה בת - 4 מיליון ובת 5 מיליון, והיות וניתן להניח שבכל הסדר פוליטי שישרור בעתיד תתגורר אוכלוסייה יהודית גם מעבר לגבולות "הקו הירוק", היה צורך להניח הנחה שרירותית, בשלב זה, לגבי היקף האוכלוסייה אשר תתגורר מעבר ל"קו הירוק". הונח על כן שבטווח הזמן של העשור הקרוב יתגוררו כ-30 אלף יהודים מעבר לתחומי "הקו הירוק" ובטווח הזמן של כ-20 שנה כ-60 אלף יהודים. אוכלוסייה זו צורפה למחוזות הרלוונטיים.
- ג. המיסגרות הכמותיות של ההתפלגות הגיאוגרפית של האוכלוסייה, לפי הלאום ולפי מחוזות, נפות, וישובים עירוניים מובאים בסבלאות בסעיף 7, המתחסות לשני השלבים: דהיינו, לאוכלוסייה בת 5 מיליונים וכשלב ביניים לאוכלוסייה בת 4 מיליונים (לפי מחוזות בלבד).
- ד. תכנית זו עונה על היעדים כפי שנוסחו בסעיף 2 לעיל, כלהלן:
(1) חלקו של מחוז הצפון באוכלוסייה יעלה מ-15.3% ב-1973 ל-17.6% (ובאוכלוסייה היהודית מ-9.7% ל-12.4%).
חלקה של האוכלוסייה היהודית בסך אוכלוסיית המחוז יעלה מ-53.7% ל-59.0% (בנפת עכו, בה מהווה האוכלוסייה היהודית מסך אוכלוסיית הנפה רק 37.8%, יגדל חלקה עד 47.0%).

עקב המיגבלות הרבות לפיתוח המחוז לא רואה התכנית אפשרות להשגת יעד גבוה יותר. אולם גם השגתו של יעד צנוע זה תדרוש הפעלת מדיניות נמרצת והפניית משאבים כדי לשנות את המגמה הנמשכת של ירידת חלקו של המחוז באוכלוסיית המדינה. בשנת 1958 היה אחוז אוכלוסיית המחוז מכלל אוכלוסיית המדינה 15.7% וב-1973 רק 15.3%. תוספת אוכלוסייה גדולה (במונחים מוחלטים) תהיה בנצרת עלית שתגיע (בסוף שלב שני) לאוכלוסייה של 44 אלף. נפש ויחד עם נצרת שתגיע ל-70 אלף נפש, יתהווה מרכז עירוני גדול בן למעלה מ-100 אלף נפש. (לעומת כ-50 אלף נפש ב-1973). גם בעכו ובנהריה יהיו תוספות אוכלוסייה גדולות יחסית. מבחינת קצב גידול יהיה גידול מהיר גם בכרמיאל, מעלות, צפת, חצור ומגדל העמק. בכפרי המיעוטים הגדולים ימשך תהליך עיור וחלקם יתפכו לעיירות. גידול בקצב מהיר יחול בשרעם.

(2) חלקו של מחוז הדרום באוכלוסייה יגדל מ-11.6% ל-13.2% בהמשך למגמות הקיימות. פוטנציאל הפיתוח של המחוז טמון בתעשייה, הן תעשיות הקשורות למחצבים המצויים בו, הן תעשיות המנצלות יתרון מיקום במחוז (ליד הנמלים) והן תעשיות הדורשות שטחים רחבים ומרחקים ממרכזי אוכלוסייה. משום כך עיקר הגידול יהיה באוכלוסייה העירונית. אוכלוסיית באר-שבע תגיע ל-160 אלף נפש ואוכלוסיית אשדוד ל-100 אלף נפש. אוכלוסיית אשקלון, דימונה, קרית-גת ואילת תוכפל ואוכלוסיית הערים הקטנות במחוז, שהיקפן נופל כיום מ-10 אלף נפש, תגדל בקצב איטי יותר, אולם תעבור גבול זה.

(3) מחוז ירושלים יגדל בקצב המהיר ביותר מבין מחוזות הארץ כתוצאה מגידול בירושלים העיר שאוכלוסייתה תגיע ל-530 אלף נפש (מזה כשלושה-רבעים יהודים בדומה לשיעור הנוכחי). חלקו של המחוז באוכלוסייה יגדל מ-10.8% ל-12.2%. עיקר הגידול יהיה מרוכז בעשור הראשון בעוד שבעשור השני תמשיך האוכלוסייה לגדול בקצב מקביל, פחות או יותר, לארץ כולה.

לקראת סוף התקופה ייקבעו פרברים עירוניים סטליטיים בסביבות ירושלים,
בהתאם לתכנית המיתאר המחוזית.

(4) צימצום גידול האוכלוסייה במחוזות רצועת החוף יתבטא בהקטנת חלקם
הכולל של מחוזות תל-אביב, המרכז וחיפה מ-59.1% ל-56.7% מכלל
האוכלוסייה.

(5) עיקר ההפחתה תהיה במחוז תל-אביב שחלקו באוכלוסייה יפחת מ-28.4% ל-23.9%.
מחוז צפוף זה מתקרב לקצה כושר הקיבול שלו הן עקב התמעטות הרזרבות הקרקעיות
והן עקב תוצאות אחרות של הצפיפות - מיפגעים אקולוגיים והגבלה לפיתוח
תעשיות מטרידות ומזהמות וכו'. עם זאת יש למחוז כוח משיכה רב שכדי להתגבר
עליו יהיה צורך בהפעלת אמצעי מדיניות מרסנים.
כחמישית מחוספת האוכלוסייה למחוז מוצע לקלוט בעיר תל-אביב, שאוכלוסייתה
נמצאת בשנים האחרונות במגמת ירידה, וזאת על ידי שיקום ובינוי מחדש של
חלקיה המרכזיים של העיר.

לגבי כלל האיזור המטרופוליטני של תל-אביב (אשר חורג ובעתיד יחרוג עוד
יותר מגבולותיו של המחוז וכולל חלקים גדולים של מחוז המרכז) גורסת
התכנית קליטת חוספת האוכלוסייה בערים שהן בעלות רזרבה של אדמות חול
(חולון, בת-ים, ראשון לציון, נתניה).
(6) מאחר ומחוז המרכז יקלוט חלק מהאוכלוסייה אשר תידחק החוצה ממחוז תל-אביב,
מניחה התכנית שחלקו באוכלוסייה יפחת רק במידה קטנה לעומת המצב הנוכחי
(מ-18.5% ל-17.9%).

על מנת למנוע "עיוור זוחל" המאיים על איזור זה וכדי לשמור על שטחים
פתוחים - שטחי הקלאות ואיזורים כפריים ושטחי נופש - שיחצצו בין ערי
המחוז, הושם הדגש על צמיחה במיספר מצומצם של הערים הגדולות יחסית
(נתניה, ראשון לציון, רמלה, לוד) בעוד שלעוירות ולמושבות הקטנות יותר
נקבע שיעור גידול מתון יחסית.
לקראת סוף התקופה יש לבדוק איתור לעיר סטליטית מזרחית לפתח-תקוה.

(7) חלקו של מחוז חיפה מכלל האוכלוסייה ישאר קבוע (כ-15%), תוך הפחתה קלה בחלקו באוכלוסייה היהודית.

עיקר הגידול יהיה בעיר חיפה ובאיזור המטרופוליטני סביב לה. הכוונה היא שחיפה העיר תקלוט בין היתר אוכלוסיית מיעוטים שהעתיק מקום מגוריה ממחוז הצפון.

ה. בנוסף למיסגרות כמותיות אלו מובאות לצורכי הכנת תכניות מיתאר, מיסגרות תקרה המותאמות לכושר הקיבול הנומינלי של המגורים בכל ישוב עירוני. מיסגרות אלו חושבו לפי כלל הרזרבות הקרקעיות המיועדות למגורים של הישוב, המוכפלות בצפיפות הבנייה (במונחי שטח רצפה) המותרת לפי הוראות תכניות המיתאר ובמיספר ממוצע של נפשות ליחידת שטח רצפה.

נתונים אלו נותנים ביטוי לגמישות הדרושה בין המיסגרות המיספריות המאוזנות של התכנית ובין צרכיו של התכנון המקומי המתייחס לפעולות בעלות השפעה לטווחי זמן ארוכים יותר והחייב להביא בחשבון אפשרות של סטיה כלפי מעלה באוכלוסיית הישוב. נתונים אלו ינחו את מידת הסכמה לחריגת תכניות מיתאר מקומיות ממיסגרת התכנית הזאת.

7. ההתפלגות הגיאוגרפית של האוכלוסיה בישראל בתכנית ל- 4.0 ול- 5.0 מליונים לפי הלאום ולפי מחוזות, נפות ומרכזים עירוניים (באלפי נפש)

כושר קיבול נומינלי של מגורים **	5,0 מליונים			4,0 מליונים			סוף 1973			מחוז, נפה ומרכז עירוני
	סה"כ	לא יהודים	יהודים	סה"כ	לא יהודים	יהודים	סה"כ	לא יהודים	יהודים	
	5,000,0	820,0	4,180,0	4,000,0	621,0	3,379,0	3,337,7	497,1	2,840,6	סה"כ אוכלוסית ישראל *
	612.0	140.0	472.0	500.0	112.0	388.0	362.7	88.0	274,7	מחוז ירושלים
620.0	530.0	135.0	395.0				326.4	85.2	241.2	ירושלים
20.0	12.0	-	12.0				5.4	-	5.4	מבשרת ציון
40.0	30.0	-	30.0				11.4	-	11.4	בית שמש
	40.0	5.0	35.0				19.5	2.8	16.7	יתר המחוז
	880.0	360.0	520.0	641.0	283.0	358.0	511.7	236.8	274.8	מחוז הצפון *
	105.5	5.5	100.0				59.3	4.1	55.2	נפת צפת
45.0	32.0	-	32.0				16.1	-	16.1	קרית שמונה
25.0	15.0	-	15.0				5.5	-	5.5	חצור
45.0	33.0	-	33.0				14.4	-	14.4	צפת
	25.5	5.5	20.0				23.3	4.1	19.2	יתר הנפה

* כולל התנחלות של יהודים מעבר ל"קו הירוק" (ראה בתכנית סעיף כ"ב - דף 9)

** ראה בתכנית סעיף כ"ה - עמ' 12

האוכלוסיה בסוף 1973 לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

מחוז, נפה ומרכז עירוני	סוף 1973			4.0 מליונים			5.0 מליונים			כושר קיבול נומינלי של מגורים
	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	
<u>נפת עכו</u>	79.7	131.0	210.7				178.0	200.5	378.5	
נהריה	27.2	-	27.2				42.0	-	42.0	65.0
מעלות-תרשיחא	3.2	2.2	5.4				28.0	5.0	33.0	35.0
שלומי	2.0	-	2.0				6.0	-	6.0	-
עכו	26.4	9.1	35.5				44.0	20.0	64.0	70.0
ראמה	-	4.2	4.2				-	8.5	8.5	12.0
כפר יאסיף	-	4.2	4.2				-	11.0	11.0	15.0
כרמיאל	6.0	-	6.0				34.0	-	34.0	35.0
שפרעם	-	12.5	12.5				-	33.0	33.0	50.0
חמרה	-	9.5	9.5				-	17.0	17.0	25.0
סחנין	-	9.1	9.1				-	14.0	14.0	22.0
יתר הנפה	14.9	80.2	95.1				24.0	92.0	116.0	

כּוֹשֶׁר קִיבּוּל נּוֹמִינָלִי שֶׁל מִגּוּרִים	5.0 מִלִּיּוֹנִים			4.0 מִלִּיּוֹנִים			סוֹף 1973			מִחוּז, נֶפֶחַ וּמִרְכֵּז עִירוֹנִי
	סֶה"כ	לֹא יְהוּדִים	יְהוּדִים	סֶה"כ	לֹא יְהוּדִים	יְהוּדִים	סֶה"כ	לֹא יְהוּדִים	יְהוּדִים	
	77.0	18.0	59.0				53.5	13.3	40.2	<u>נֶפֶחַ כִּנְרֵת</u>
55.0	38.0	-	38.0				25.3	-	25.3	סִבְרִיָּה
15.0	11.0	11.0	-				7.0	7.0	-	מַעֲרָא
	28.0	7.0	21.0				21.2	6.3	14.9	יֵתֶר הַנֶּפֶחַ
	289.0	136.0	153.0				188.2	88.4	99.8	<u>נֶפֶחַ יִזְרְעֶאל</u>
45.0	44.0	-	44.0				18.0	-	18.0	נִצְרַת עֲלִית
90.0	70.0	70.0	-				35.4	35.4	-	נִצְרַת
15.0	10.5	10.5	-				5.3	5.3	-	יִפְיָע
15.0	10.0	10.0	-				5.6	5.6	-	כֶּפֶר קִנָּא
22.0	18.0	-	18.0				12.0	-	12.0	בֵּית שֶׁאֵן
40.0	26.0	-	26.0				19.0	-	19.0	עֶפּוּלָה
28.0	20.0	-	20.0				11.0	-	11.0	מִגְדַּל הָעֵמֶק
12.0	8.0	-	8.0				4.1	-	4.1	יִקְנָעִים
	82.5	45.5	37.0				77.8	42.1	35.7	יֵתֶר הַנֶּפֶחַ

מחוז, נפה ומרכז עירוני	סוף 1973			4.0 מליונים			5.0 מליונים			כושר קיבול נומינלי של מגורים
	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	
<u>מחוז חיפה</u>	428.0	81.6	509.5	490.0	111.0	601.0	600.0	160.0	760.0	
<u>נפת חיפה</u>	345.9	28.1	374.0				485.0	78.0	563.0	
חיפה	211.8	14.0	225.8				290.0	50.0	340.0	450.0
קריות	61.7	-	61.7				80.0	-	80.0	110.0
נשר	9.5	-	9.5				20.0	-	20.0	32.0
עוספיה	-	4.7	4.7				-	9.0	9.0	15.0
דאלית אל כרמל	-	6.6	6.6				-	13.0	13.0	20.0
קרית אתא	28.6	-	28.6				44.0	-	44.0	90.0
טירת הכרמל	15.5	-	15.5				20.0	-	20.0	24.0
רכסים	2.5	-	2.5				6.0	-	6.0	10.0
קרית טבעון	10.7	-	10.7				15.0	-	15.0	22.0
יתר הנפה	5.6	2.8	8.4				10.0	6.0	16.0	

מחוז, נפה ומרכז עירוני	סוף 1973			4.0 מליונים			5.0 מליונים			כושר קיבול נומינלי של מגורים
	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	
נפת חדרה	82.1	53.5	135.5				115.0	82.0	197.0	
זכרון יעקב	4.6	-	4.6				10.0	-	10.0	20.0
חדרה	34.1	-	34.1				48.0	-	48.0	90.0
פרדס חנה	14.5	-	14.5				17.0	-	17.0	30.0
אור עקיבא	6.6	-	6.6				12.0	-	12.0	25.0
באקה אל ג'רביה	-	8.1	8.1				-	16.0	16.0	25.0
אום אל פחם	-	14.5	14.5				-	22.0	22.0	32.0
כפר קרע	-	5.3	5.3				-	12.0	12.0	22.0
יתר הנפה	22.3	25.6	47.9				28.0	32.0	60.0	

מחוז, נפה ומרכז עירוני	סוף 1973			4.0 מליונים			5.0 מליונים			כושר קיבול נומינלי של מגורים
	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	
<u>מחוז המרכז *</u>	570.8	47.1	617.9	639.0	59.0	698.0	813.0	80.0	893.0	
<u>נפת השרון</u>	122.7	28.9	151.5				175.0	48.0	223.0	
נתניה	77.5	-	77.5				119.0	3.0	122.0	180.0
קדימה-תלמונד	7.2	-	7.2				11.0	-	11.0	16.0
טייבה	-	12.7	12.7				-	23.0	23.0	35.0
כפר יונה	3.0	-	3.0				4.0	-	4.0	8.0
אבן יהודה	3.7	-	3.7				5.0	-	5.0	10.0
יתר הנפה	31.3	16.2	47.4				36.0	22.0	58.0	
<u>נפת פתח-תקוה</u>	208.9	9.1	218.0				273.0	18.0	291.0	
כפר סבא	29.6	-	29.6				40.0	-	40.0	55.0
הוד השרון	14.2	-	14.2				18.0	-	18.0	25.0
רעננה	17.2	-	17.2				22.0	-	22.0	32.0
פתח-תקוה	100.0	-	100.0				119.0	6.0	125.0	170.0
ראש-העין	12.3	-	12.3				16.0	-	16.0	24.0
גני-תקווה	3.3	-	3.3				6.0	-	6.0	8.0
גבעת שמואל	5.6	-	5.6				8.0	-	8.0	11.0
יהוד	9.6	-	9.6				12.0	-	12.0	14.0
יתר הנפה	17.1	9.1	26.2				32.0	12.0	44.0	

מחוז, נפה ומרכז עירוני	סוף 1973			4.0 מליונים			5.0 מליונים			כושר קיבול נומינלי של מגורים
	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	
<u>נפת רמלה</u>	85.5	8.5	94.0				129.0	13.0	142.0	
לוד	29.5	3.7	33.2				48.0	6.0	54.0	62.0
רמלה	31.5	4.5	36.0				51.0	7.0	58.0	70.0
באר-יעקב	3.7	-	3.7				6.0	-	6.0	12.0
יתר הנפה	20.8	0.3	21.1				24.0	-	24.0	
<u>נפת רחובות</u>	153.8	0.6	154.4				227.0	1.0	228.0	
ראשון לציון	58.6	-	58.6				97.0	1.0	98.0	200.0
נס ציונה	12.0	-	12.0				15.0	-	15.0	24.0
רחובות	43.3	-	43.3				55.0	-	55.0	85.0
גדרה	5.4	-	5.4				7.0	-	7.0	10.0
קרית עקרון	4.3	-	4.3				5.0	-	5.0	8.0
יבנה	10.5	-	10.5				20.0	-	20.0	24.0
גן-יבנה	2.7	-	2.7				5.0	-	5.0	10.0
יתר הנפה	17.0	0.6	17.6				23.0	-	23.0	

כּוּשֶׁר קִיבּוּל נּוּמִינָלִי שֶׁל מִגּוּרִים	5.0 מִלִּיּוֹנִים			4.0 מִלִּיּוֹנִים			סוֹף 1973			מִחְזוֹז, נִפְה וּמִרְכּוּז עִירוֹנִי
	סֶה"כ	לֹא יְהוּדִים	יְהוּדִים	סֶה"כ	לֹא יְהוּדִים	יְהוּדִים	סֶה"כ	לֹא יְהוּדִים	יְהוּדִים	
	1.195.0	25.0	1.170.0	1.065.0	15.0	1.050.0	946.8	9.3	937.4	<u>מִחְזוֹז תֵּל-אֲבִיב</u>
600.0	460.0	25.0	435.0				367.6	7.6	360.0	תֵּל-אֲבִיב-יִפּוֹ
70.0	60.0	-	60.0				50.4	-	50.4	גִּבְעַתִּים
180.0	140.0	-	140.0				121.0	-	121.0	רִמָּה-גֶן
240.0	170.0	-	170.0				106.7	-	106.7	חֹלּוֹן
150.0	126.0	-	126.0				110.8	-	110.8	בֵּת-יָם
130.0	100.0	-	100.0				79.3	-	79.3	בִּנְיָ-בֶרֶק
90.0	56.0	-	56.0				44.3	-	44.3	הֶרְצֵלִיָּה
35.0	22.0	-	22.0				16.9	-	16.9	קֶרֶת-אֹנָנו
25.0	18.0	-	18.0				16.6	-	16.6	אֹר-יְהוּדָה
12.0	8.0	-	8.0				4.7	-	4.7	אֶזֶר
40.0	28.0	-	28.0				22.4	-	22.4	רִמָּה-הַשְּׂרֹן
	7.0	-	7.0				6.0	1.7	4.3	יֵתֶר הַמִּחְזוֹז

מחוז, נפה ומרכז עירוני	סוף 1973			4.0 מליונים			5.0 מליונים			כושר קיבול נומינלי של מגורים
	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	יהודים	לא יהודים	סה"כ	
<u>מחוז הדרום *</u>	351.4	34.3	385.7	454.0	41.0	495.0	605.0	55.0	660.0	
<u>נפת אשקלון</u>	167.8	0.6	168.4				264.0	5.5	269.5	
אשדוד	48.2	-	48.2				95.0	5.0	100.0	180.0
קריית-גת	21.0	-	21.0				36.0	-	36.0	60.0
קריית מלאכי	9.4	-	9.4				12.0	-	12.0	18.0
אשקלון	46.1	-	46.1				70.0	-	70.0	110.0
שדרות	8.0	-	8.0				12.0	-	12.0	20.0
יתר הנפה	35.1	0.6	35.7				39.0	0.5	39.5	
<u>נפת באר-שבע</u>	183.6	33.8	217.4				321.0	49.5	370.5	
נתיבות	6.2	-	6.2				14.0	-	14.0	25.0
אופקים	9.4	-	9.4				12.0	-	12.0	20.0
באר-שבע	90.4	-	90.4				152.0	10.0	162.0	250.0
ערד	7.5	-	7.5				14.0	-	14.0	25.0
דימונה	26.3	-	26.3				44.0	1.0	45.0	70.0
ירוחם	6.3	-	6.3				10.0	-	10.0	15.0
מיצפה רימון	1.5	-	1.5				20.0	-	20.0	30.0
אילת	14.0	-	14.0				32.0	2.0	34.0	50.0
יתר הנפה	22.0	33.7	55.7				43.0	36.5	79.5	

המועצה הארצית לתכנון ולבניה

תכנית מיתאר ארצית - חלוקת האוכלוסייה במדינה

החלטה מס' 55-68 של המועצה בישיבתה מס' 32,
מיום י"א בכסלו תשכ"ט (2.12.68)

- א. המועצה רואה צורך בעריכת תכנית מיתאר ארצית לחלוקת האוכלוסייה במדינה שחקבע, בין השאר, הוראות בעניינים המפורטים בסעיף 49(7) לחוק, ושמהווה חלק מתכנית המיתאר הארצית הכללית.
- ב. המועצה מורה, בתוקף סמכותה לפי סעיף 50 לחוק, על עריכת התכנית האמורה ועל הגשתה למועצה לא יאוחר משנה אחת מיום מתן הוראת הביצוע לעורך התכנית שיחמנה בהתאם לסעיף 51 לחוק. העורך ידווח אחת לשלושה חודשים למועצה, באמצעות היושב ראש שלה, על שלבי הכנת התכנית.
- ג. המועצה בתוקף סמכותה לפי סעיף 51 לחוק, נותנת הוראות אלה לעריכת התכנית:
 1. התכנית חקבע, בהתאם לסעיף 49(7) לחוק, את התחזית לחלוקה הגיאוגרפית של האוכלוסייה במדינה כשהיא תגיע ל-5 מליון.
 2. התכנית תראה את חלוקת האוכלוסייה לפי מחוזות ולפי נפות, בישובים כפריים, מרכזים עירוניים ועירוניים למחצה, הקיימים והחדשים, וחציין את מיספר החושבים החזוי, לפי התכנית, של הישובים העירוניים.
 3. עורך התכנית יבדוק את התחזיות הדמוגרפיות והכלכליות הקיימות, את זרמי הנדידה הפנימית, את סיכומי ההתפתחות האיזורית והמקומית ואת הנתונים על עתודות קרקע קיימות ועל תכניות בינוי עיר מאושרת, מופקדות ובהכנה.
 4. התכנית תונחה על ידי עקרונות יסוד אלה:
 - א. חלוקה מאוזנת של האוכלוסייה תוך התחשבות בשיקולים בטחוניים ותוך מניעת ריכוז יתר באיזורים מסוימים והגברת האיכלוס בגליל, בנגב ובשאר איזורי הארץ הדלילים;
 - ב. התחשבות אם צורכי הכלכלה והמשק ועם המגמות הרצויות של פיתוח המדינה בענפים שונים, כגון חקלאות, תעשייה, בניה, תחבורה ותיירות;

ג. התחשבות עם הצורך בשמירת אופיים של האיזורים הכפריים, בקיום יציבות אוכלוסייתם ובפיתוח משקם;

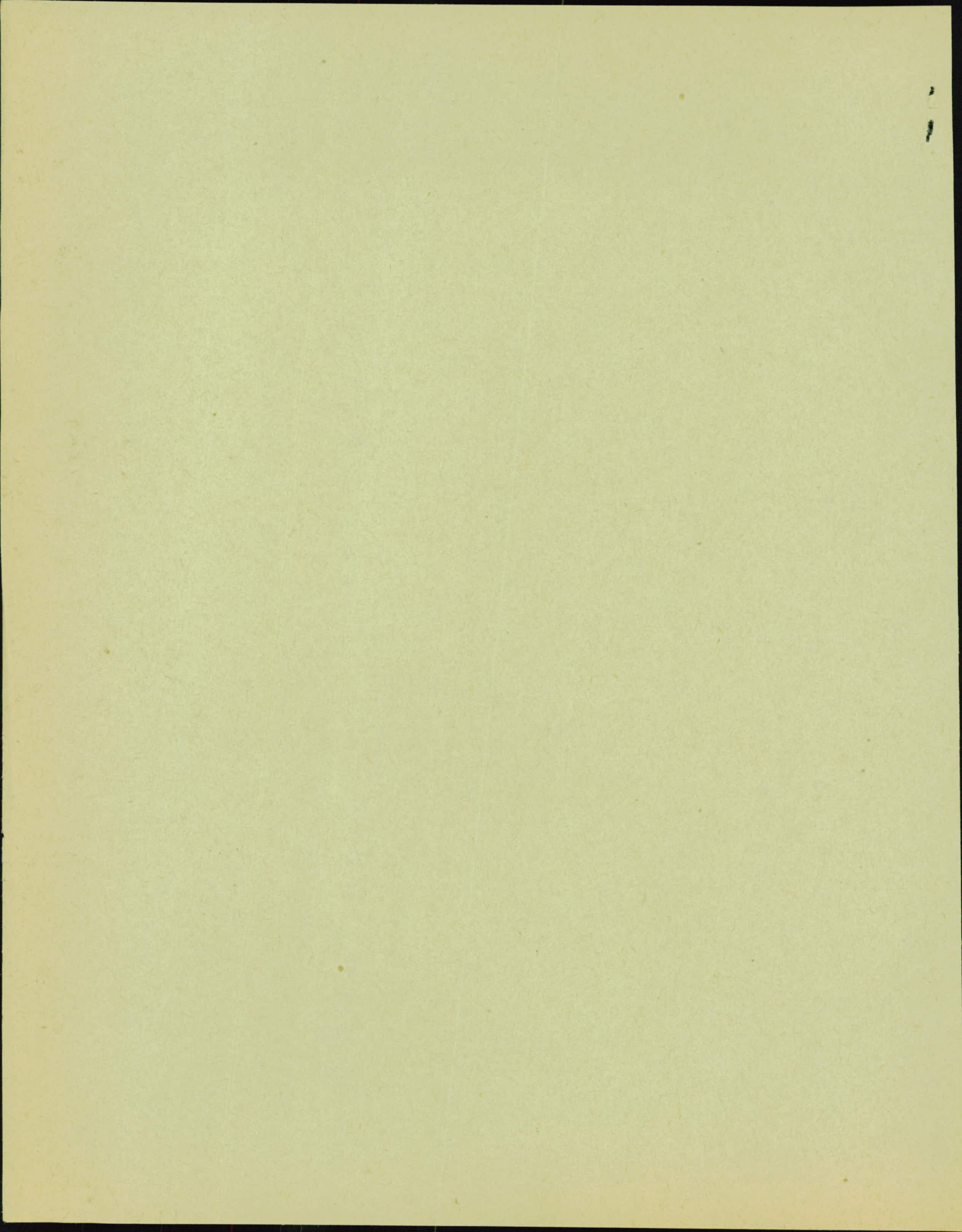
ד. התחשבות עם צורכי קליטת העליה ואופיה של העליה הנחזית ועם צורכי קליטת הריבוי הטבעי, הן לגבי האוכלוסייה העירונית והן לגבי האוכלוסייה הכפרית, כולל אוכלוסיית המיעוטים;

ה. התחשבות עם עליה סבירה של רמת החיים בטווח התכנית;

ו. התחשבות עם שיקולי שמירה על קרקע חקלאית ושמירה על ערכי נוף.

ד. המועצה ממליצה בפני שר הפנים שימנה את אגף התכנון של משרד הפנים ואת הרשות לתכנון כלכלי של משרד האוצר כמבצעי הוראת המועצה לעריכת התכנית.

ה. המועצה תפרסם את נושא התכנית ברשומות.

המועצה הארצית לתכנון ולבניה

תכנית מיחאר ארצית למוסדות ולמפעלים

החלטה מס' 47-69 של המועצה בישיבתה מס'

41 מיום כ"ה באלול תשכ"ט (8.9.1969).

- א. 1. המועצה רואה צורך דחוף בעריכת תכניות מיחאר ארציות לאיתורם של מוסדות ושל מפעלים.
2. הנושאים לתכניות האמורות ייקבעו על פי הקריטריונים הבאים:
 - א. המוסד או המפעל מגיש שרותים לאוכלוסיה מעבר לגבולות רשות מקומית אחת ו/או תחום מחוזי, ו/או הוא עלול לגרום למטרד בסביבה המידית ומקומו צריך להקבע מתוך ראיית הסביבה הרחבה;
 - ב. המוסד או המפעל משחרע על שטח קרקע נרחב.
3. הנושאים לתכניות מיחאר ארציות עפ"י קריטריונים אלה מתחלקים, לפי המאפיינים שלהם, לשתי קבוצות:

קבוצה ב'

חנות כוח קונבנציונליות וגרעיניות;
 שדות חלחול;
 בריאות;
 סעד ושיקום.

קבוצה א'

תחנות כוח קונבנציונליות וגרעיניות;
 שדות חלחול;
 מפעלי ביוב;
 שטחי סילוק אשפה;
 שטחי תעשייה מזיקה;
 שדות תעופה ונמלים.

- ב. 4. לאחר שהוכנו סקרים מוקדמים בנדון, מורה המועצה, לפי סעיפים 50 ו-51 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, על עריכת תכנית מיחאר ארצית לאיתורם של המוסדות הבאים:
 - א. מכללות, לרבות בתי אולפנא עד לתואר הראשון ומוסדות מקבילים;
 - ב. בתי ספר טכניים גבוהים, לרבות בתי אולפנא עד לתואר הראשון;
 - ג. בתי חולים כללים ומיוחדים לסוגיהם;
 - ד. איצטדיונים אזוריים וארציים.

5. הביקוש למוסדות המפורטים לעיל ייגזר מצרכי האוכלוסיה בח 4.0 מיליונים (פרט למקרה של בחי חולים עבורם יושחת הביקוש על 5.0 מיליונים) וחלוקתה הגיאוגרפית המתוכננת.
6. התכנית תשקף לגבי סוגי המוסדות המפורטים לעיל, במפות בקנה מידה של 1:250,000, את מקום המצאותם של המוסדות הקיימים, תוך אבחנת המוסדות הטעונים הרחבה ואלה אשר לא יורחבו, וכך איתורם של מוסדות נוספים שיוקמו לפי יישוב או תחום. כן תראנה המפות, בשביל כל מוסד לסוגו, את היקף האזור הנשען עליו.
7. התכנית תלווה לוח המראה, לגבי כל מוסד, כושר קיבול קיים ומתוכנן ושטח הקרקע הדרוש עבורו לפי כושר קיבולו המתוכנן.
8. חכנית זו תושלם ותוגש למועצה עד תום שנה ממועד מתן ההוראה.
9. המועצה תפרסם את נושא התכנית ברשומות.
10. המועצה מבקשת מאת משרד הפנים שיגיש למועצה בהקדם האפשרי הצעה למתן הוראה לעריכת תכנית או תכניות מיחאר ארציות בנושאים המפורטים בסעיף 3, פרט לאלה שנכללו בסעיף 4.

המועצה הארצית לתכנון ולבנייה

תכנית מיתאר ארצית מס"ת/מ/א/6 לתחזית התמורות
בחלוקת האוכלוסייה במדינה (להלן "התכנית").

הערות לתכנית של הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה.
מחוז ירושלים ומחוז המרכז. שהוגשו למועצה הארצית
לתכנון ולבנייה (להלן "המועצה").

המועצה העבירה העתקי התכנית לוועדות המחוזיות לתכנון ולבנייה למתן הערות,
בהתאם להוראות סעיף 52 לחוק התכנון והבנייה.

נתקבלו הערות רק משתי וועדות מחוזיות לתכנון ולבנייה: של מחוז ירושלים
ומחוז המרכז.

הערות הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים:

1. התכנית צופה גידול של 5.2 אחוזים לשנה לעיר ירושלים בתקופה 1970-81,
אך גידול של 2.3 אחוזים לשנה בלבד בשנים 1981-92. (ירושלים גדלה
ב-3.1 אחוזים ב-1970 ו-2.8 אחוזים ב-1969). יש לבדוק מחדש אם חלוקת
הגידול לשתי תקופות, הראשון גידול מואץ מאד והשני מתון יותר, היא
מציאותית ורצויה. מומלץ לבדוק פיזור גידול אחיד ומתון למשך התקופה
1973-1992. הוועדה מבהירה בהקשר זה כי כל יעד אוכלוסיתי מלווה בצביון
פיזי מסויים. שיעור גידול של 5.2% כמוצע בתוכנית הינו מואץ ביותר
וישמו בתוך מסגרת המוגדרת כגבול הגיאוגרפי של העיר (המוכתב ע"י
טופוגרפיה) עשוי להערים קשיים גדולים בכל הקשור בשימור אתרים
ושמירת צביון העיר. אם אמנם רוצים לראות בירושלים עיר בעלת צביון
מיוחד שאיננה עיר ככל הערים, יש להבהיר כי שיעור גודלה חייב להיות
מבוקר.

2. התכנית לוקה בכל הקשור באיזורים העירוניים הגובלים בירושלים והנמצאים
בניהולו של הממשל הצבאי. איך אפשרות להחעלם מאיזורים אלה כמאיצי
פעילות, אשר תשפיע על גידול העיר, הרכב אוכלוסייתה, ואף דפוסי
תעסוקתה. אמנם התכנית מתייחסת ל"שטחים", אך זאת בצורה כוללת בלבד

לגבי רמת הגולן, יהודה ושומרון וסיני. מה שדרוש בתכנית לגבי מחוז ירושלים הוא גיבוש יעד אוכלוסייתי לאיזור המטרופוליטני של העיר, כי רק נתון זה הוא בעל משמעות מלאה לגבי תכנון העיר והאיזור. התייחסות למרחב השלם תשפיע כאמור גם על חלוקת התעסוקה. החלוקה המוצעת לגבי ירושלים בתכנית הארצית נראית לכאורה סבירה, אם מדובר באיזור מטרופוליטני רחב, אשר יכלול איזורי תעשייה מחוץ לגבולות המוניציפליים הקיימים. אך לגבי גלעין האיזור, דהיינו ירושלים גופא, ניתן להניח (לאור המחקרים שבוצעו בישראל ובעולם בנושאים אלה), כי תחול עליה "בשירותים המתמחים" וירידה באחוז האוכלוסייה המועסקת בתעשייה.

3. הוועדה ממליצה כי לפני אישור התכנית ייבדק שוב האיזון בין ענפי האדמיניסטרציה והשירותים מחד לבין סוגי תעסוקה אחרים, כגון תעשייה טכנולוגית גבוהה כדי לספק תעסוקה לאוכלוסייה ברמה טכנולוגית והשכלתית גבוהה, שכן קביעת סוגי תעסוקה והאיזון שביניהם קובעים למעשה את המבנה הכלכלי וחברתי של העיר, כולל היחסים המספריים בין העדות השונות החיות בה.

4. התכנית מציעה פרבר עירוני בנוה אילן, אשר יגיע ל-2500 תושבים. תכנית המיחאר ליישוב שיתופי בנוה אילן, אשר אושרה בתקופה האחרונה ע"י הוועדה המחוזית, מייצגת שטחים בשלב א' ל-80 יחידות דיור, כלומר לכ-320-350 תושבים. האיתור לא הוצע כפרבר בתכנית המחוזית. לאור בדיקת ההשלכות התכנוניות על המרחב, הועדף האיתור בצור הדסה, אך זה לא הוזכר כפרבר בתכנית הארצית.

צור הדסה, לעומת זאת, תוכננה ל-1750 יחידות דיור, דהיינו כ-7800 תושבים (המלצת משרד הפנים, אשר לא נתקבלה בעת הדיון בהפקדת התכנית, היתה על כמחצית ממיספר זה). מומלץ לתקן את התכנית הארצית בהתאם. נעיר כי הגידול המוצע לבית שמש של 7-8 אחוז לשנה למשך התקופה הראשונה, נראה גבוה למדי ויתכן שגם לגבי בית שמש יש לאזן את הגידול למשך כל תקופת התכנית.

תגובות המועצה להערות הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז ירושלים.

1. המועצה בדיעה שעיקר הגידול של מחוז ירושלים יהיה מרוכז בעשור הראשון, בעוד שבעשור השני תמשיך האוכלוסייה לגדול בקצב מקביל, פחות או יותר, לארץ כלה, וזאת מתוך שיקולים מדיניים המחייבים גידול של הסקטור היהודי בירושלים בשנים הקרובות במיוחד.
2. התכנית, לפי הנראת המועצה מתייחסת רק לשטחים בתוך ה"קו הירוק", אבל במיוחד מתוך שיקולים חכנוניים שהוועדה המחוזית מצביעה עליהם ניתנה גם הדעת על השפעתה של האוכלוסייה היהודית שתגור מעבר ל"קו הירוק".
התכנית מניחה שבשנת היעד של 5 מליון יגורו מעבר ל"קו הירוק" כ- 60,000 יהודים והם חולקו בין המחוזות כדלקמן: 30,000 - במחוז הצפון, 20,000 - במחוז הדרום ו-10,000 - במחוז המרכז.
3. התכנית מצביעה על אמצעי המדיניות להשגת היעדים שלה, ובין השאר, על אמצעים כלכליים בנושא תעסוקה. היא קובעת שירושלים היא איזור מועדף ובו יש לעודד ולפתח תעשיות מתאימות שתהוונה איזון בין ובין ענפי האדמיניסטרציה והשירותים.
4. הוחלט לא להתייחס בתכנית לישובים שגודלם בשנת 1973 נמוך מ-2500 נפש, למעט הישוב מיצפה רמון במחוז הדרום שלגביו היה צורך, מסיבות מיוחדות, להדגיש את גידולו.

הערות הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז המרכז.

1. תפרוסת האוכלוסייה בתכנית נראית רצויה במיסגרת חלוקה גיאוגרפית ארצית של אוכלוסייה בת 5 מליון בגבולות המדינה מלפני מלחמת ששת הימים ובמטרה לקדם פיתוח ירושלים, צפון הארץ ודרומה.
2. יעדי האוכלוסייה המוצעים ניתנים להשגה רק אם תנקט מדיניות פיתוח נמרצת להגשמתה, כגון:

- א. הפעלת מערכת תמריצים למשיכת אוכלוסייה לאיזורי הפיתוח בצפון ובדרום.
- ב. הנחיות עקביות ומחייבות למשרדי הממשלה המקציבים משאבים לפיתוח, להגשמת מדיניות המכוונת להשגת יעדי התכנית.
- ג. היערכות חדשה של המערכת המוסדית של השלטון המקומי למתן שירותים ברמה גבוהה. לשון אחרת, רפורמה בשלטון המקומי להקמת רשויות גג איזוריות למתן שירותים איזוריים.
3. במידה שמערכת תמריצים והפניית משאבים אינם מופעלים או אינם יעילים, חייב מחוז המרכז להיערך לקליטת מיספר תושבים העולה על יעדי תכנית 5 מליון ולתכנן מערכות חשית בהתאם.
4. לאור נתוני מיפקד 1972 וקצב הבנייה הקיים בערים ובישובים עירוניים במחוז המרכז, הפכו יעדי האוכלוסייה ליעד של 4 מליון לבלתי ריאליים במיספר ישובים.
- המועצה הארצית מתבקשת לעדכן את התכנית לאור נתוני המיפקד או אלטרנטיבית, לראות ביעדי הביניים האלה ציון דרך.
5. הוועדה המחוזית תדון בחלוקת האוכלוסייה של מחוז המרכז, ליישובים בודדים, במיסגרת דיונית בתכנית המיתאר המחוזית.
- תגובות המועצה להערות הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז המרכז.
1. התכנית מצביעה במפורש על הפעלת מערכת של אמצעי מדיניות על-ידי הממשלה וגורמים ציבוריים שונים, ומדגישה שבלעדי אמצעים אלה לא ניתן יהיה להשיג את היעדים הכמותיים הכלולים בתכנית זו (ראה סעיפים 2 ו-3).

2. התכנית קובעת את פיזור האוכלוסין במדינה לשלב הביניים של 4 מליון רק עבור מחוזות, מבלי לפרט את גידול הישובים. הפירוט ניתן רק לגבי שלב היעד של 5 מליון, וזאת כפשרה לאור מגמות הגידול של אוכלוסיית מחוז המרכז.
- אי לכך הוגדלה גם האוכלוסייה של מחוז זה ב-25,000 נפש בשלב היעד של 5 מליון (בפתח תקוה, בכפר סבא, ברעננה, בגבעת שמואל וברחובות) על חשבון העיר ירושלים (מ-560,000 ל-535,000).
3. אחד היעדים של התכנית הוא צימצום הגידול של האוכלוסייה במחוזות רצועת החוף, לרבות מחוז המרכז.

המועצה הארצית לתכנון ולבנייה

ישיבה מס' 100 מיום כ' בחשוון תשל"ה (5.11.74)

תכנית מיתאר ארצית לחלוקת האוכלוסייה במדינה

החלטה מס' 46-74:

1. לקרוא לתכנית הנידונה בהתאם לסעיף קטן 49(7) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, (להלן "החוק"): "תחזית התמורות בחלוקת האוכלוסייה במדינה כחלק מתכנית המיתאר הארצית".
החלטה זו נתקבלה ללא כל התנגדות.
2. המועצה מאשרת את התכנית, כפי שהיא מובאת בנספח לפרוטוקול זה, (להלן "התכנית"), וקובעת שמטרתה להיות בסיס לעריכת תכניות מיתאר מחוזיות, מקומיות, מפורטות ומיוחדות ואישורן של תכניות מיתאר אלה יתבצע בהתאם להוראות התכנית.
החלטה זו נתקבלה ברוב קולות (12 בעד; 1 נגד; 1 נמנע).
3. לחייב, בהתאם לסעיף 58(א) לחוק, את הוועדות המחוזיות לקבוע בתכניות מיתאר מחוזיות, בנוסף להוראות שניתנו, גם הוראות המתאימות לתכנית, כפי שהיא אושרה על-ידי המועצה.
החלטה זו נתקבלה ברוב קולות (14 בעד; 1 נגד).
4. להטיל על היו"ר לצרף לתכנית המלצה לממשלה שתורה לכל משרדיה להגיד לה תכניות פיתוח שלהם ושלבי ביצוען, בהתאם לתכנית.
החלטה זו נתקבלה ברוב קולות (14 בעד; 1 נגד).
5. המועצה תיקבע סידרי עידכון ומעקב אחר התכנית בצורה תקופתית. החלטה זו נתקבלה ללא כל התנגדות.
6. המועצה מסמיכה את היו"ר להגיש את התכנית לממשלה ולבקש את אישורה.
החלטה זו נתקבלה ברוב קולות (14 בעד; 1 נמנע).
7. המועצה מטילה על אגף התכנון של משרד הפנים להגיש לה תוך שישה חודשים הצעת עיתוי הביצוע ושלבי הביצוע של התכנית, וכן הצעות נוהל בדבר שימוש במנגנוני הרישוי כאמצעי להבטחת ביצוע של יעדי התכנית.
החלטה זו נתקבלה ללא כל התנגדות.

תכנית מיתאר ארצית מס. ת/מ/א/6 - תחזית התמורות בחלוקת
האוכלוסייה במדינה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ה ל י ט י ס בתוקף סמכות הממשלה לפי סעיף 53 לחוק התכנון
והבניה, תשכ"ה-1965 לאשר תכנית מיתאר ארצית מספר ת/מ/א/6 לתחזית
התמורות בחלוקת האוכלוסייה במדינה, המצורפת בזה. ...

ד ב ר ר ה ס ב ר

המועצה הארצית לתכנון ולבניה (להלן "המועצה"), בתוקף סמכותה לפי סעיפים
50 ו-51 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן "החוק"), הורתה על עריכת
תכנית מיתאר ארצית לתחזית התמורות בחלוקת האוכלוסייה במדינה (להלן "התכנית"),
שמטרתה לתת ביטוי מספרי, ברמת מחוזות, גפות וישובים עירוניים בודדים,
ליעדים הרצויים של תפוצת האוכלוסייה במדינה בעתיד, שהעיקריים הם: הגדלת
חלקם של מחוזות הצפון, הדרום וירושלים באוכלוסייה וצימצום גידול האוכלוסייה
במחוזות רצועת החוף, כמוכן להציג על האמצעים להשגתם של היעדים האמורים.

התכנית מהווה חלק מתכנית המיתאר הארצית הכללית של המדינה.

בתוקף סמכותי לפי סעיף 51 לחוק מיביתי את אגף התכנון של משרד הפנים ואת
הרשות לתכנון כלכלי של משרד האוצר כמבצעי הוראת המועצה לעריכת התכנית
(ראה בספח 1).

התכנית הוגשה למועצה והועתק ממנה הועבר לכל ועדה מחוזית לתכנון ולבניה
למתן הערות, בהתאם לסעיף 52 לחוק.

המועצה דנה בנושא התכנית במספר רב של ישיבות והחליטה בישיבתה מס. 100
מיום כ' בחשון תשל"ה (5.11.74) להגיש את התכנית לממשלה, בצירוף ההערות
לתכנית של אותן הוועדות המחוזיות לתכנון ולבניה, אשר הגישו הערותיהן,
ותגובות המועצה בהתאם (ראה בספח 2).

המועצה החליטה בישיבתה האמורה, בין השאר, להמליץ בפני הממשלה שתורה לכל משרדיה להגיש לה תכניות פיתוח שלהם ושלבי ביצוען, בהתאם לתכנית זו (ראה בספח 3).

מצורפים בזה:

1. התכנית
2. הוראת המועצה לעריכת התכנית - בספח 1
3. הערות הוועדות המחוזיות לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים והמרכז ותגובות המועצה - בספח 2
4. החלטת המועצה - בספח 3

מוגש ע"י שר הפנים

י"ב באייר תשל"ה
23 באפריל 1975

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965

תכנית מיתאר ארצית למוטדות

מס' ח/מ/א/7

משרד הפנים

חוק התכנון והבניה תשכ"ה - 1965

תכנית מיתאר ארצית

המאושרת על ידי הממשלה לפי החלטתה

כיום

מס'

והחתומה בידי מזכיר הממשלה ובידי שר הפנים.

שר הפנים

מזכיר הממשלה

תאריך

REF ID: A66587

[illegible]

FRANCIS L. R. STONE RESEARCH OFFICE OF THE FBI

Figure 10	Figure 11
Figure 12	Figure 13

222

שט וחלות התכנית

1.

התכנית נקראת "תכנית מיחאר ארצית למוסדות מס' ת/מ/א/7" - להלן "תכנית זו".
תכנית זו תחול על השטחים המיועדים למוסדות לסוגיהם שסומנו באמצעות מערכות של סימנים על גבי מפות בקנה מידה 1:250,000, המצורפות והמהוות חלק בלתי נפרד מתכנית זו -- להלן "התשורים".

מטרת התכנית זו

2.

מטרת התכנית היא להבטיח ששחי קרקע לשם הרחבת המוסדות הקיימים והקמת מוסדות חדשים לאוכלוסיית ישראל בת 4 ו- 5 מיליון נפש.
ואלה המוסדות הכלולים בתכנית זו :

- א. בתי חולים כלליים ובתי חולים מיוחדים לסוגיהם.
- ב. מוסדות אוניברסיטאיים.
- ג. מכונים ובתי-אולפנה עד לתואר ראשון, באזורים עירוניים.
- ד. בתי ספר חקלאיים וימיים.
- ה. איצטריונים ארציים ואיזוריים.

להלן "המוסדות"

יישום התכנית

3.

הקצאת שטחים למוסדות לפי מחוזות, נפות ויישובים ולפי סוגם וגודלם תתבצע כמובא בטבלאות 1 עד 7, המצורפות והמהוות חלק בלתי נפרד מתכנית זו.
התכנית הזו הינה הוראת רקע למוסדות תכנון בדרג יוחר נמוך וכל ועדה מחוזית לתכנון ולבניה או הוועדות המקומיות לתכנון ולבניה לאחר חיאום עם הוועדה המחוזית תיקבענה באופן מדויק את האתר לכל אחד מן המוסדות, ותכלולנה את האיתור בתכנית המיחאר שלהן, הכל בהתאם לקביעות של תכנית זו.

שלבי ביצוע

4.

התכנית מבוססת על אוכלוסייה של 5 מיליון עם ציון שלב ביניים של 4 מיליון. השטחים יובטחו בהתאם לשלב הסופי. ביצוע המוסדות ייעשה בהתאם לגידול האוכלוסייה.

נגישות

5.

האיתור המדויק לכל מוסד ומוסד, כאמור בסעיף 3 לעיל, יהיה מלווה בציון הנגישות אל ששחי הקרקע הדרושים לו.

6. רכישת קרקע

השטחים המיועדים למוסדות ואשר ייקבעו על ידי כל ועדה מקומית ומחוזית לתכנון ולבניה על פי חכנית זו, יירכשו בדרך של משא ומתן או על ידי הפקעה.

משרד האוצר ישפה את הוועדות המקומיות לתכנון ולבניה הנוגעות בדבר על כל תכיעות פיצויים שיוגשו להן לפי פרק ט' לחוק התכנון והבניה, חשכ"ה - 1965.

7. הטבלאות

להלן רשימת הטבלאות :

1. בתי חולים לסוגיהם.
2. מוסדות אוניברסיטאיים.
3. בתי אולפנה עירוניים עד לתואר ראשון.
4. בתי מדרש למורים ולגננות.
5. בתי ספר חקלאיים.
6. בתי ספר ימיים.
7. איצטדיונים ארציים ואיזוריים.

ואלה הטבלאות :

טבלה 1

בתי חולים לסוגיהם לפי מחוזות לאוכלוסיית

ישראל בת 4.0 ו- 5.0 מיליונים

סיכום מספרי המיטות

סך הכל	דרום	תל-אביב	מרכז	חיפה	הצפון	ירושלים	סוג/מחוז
כלליים :							
10,442	753	2,520	2,916	1,481	1,205	1,567	קיימים
6,110	1,365	1,325	1,350	950	625	495	חדשים ל- 4.0 מיליון
2,845	260	400	310	535	940	400	הרחבה ל- 4.0 מיליון
2,430	280	0	1,100	400	250	400	חדשים ל- 5.0 מיליון
1,735	400	240	0	335	545	215	הרחבה ל- 5.0 מיליון
23,562	3,058	4,485	5,676	3,701	3,565	3,077	סך הכל

סך הכל	דרום	תל-אביב	מרכז	חיפה	הצפון	ירושלים	סוג/מחוז
נפש :							
7,036	0	945	2,472	1,276	870	1,473	קיימים
3,900	1,450	0	800	550	1,000	100	חדשים ל- 4.0 מיליון
1,050	0	360	690	0	0	0	הרחבה ל- 4.0 מיליון
2,650	500	0	1,150	500	150	350	חדשים ל- 5.0 מיליון
550	50	0	0	0	460	40	הרחבה ל- 5.0 מיליון
15,186	2,000	1,305	5,112	2,326	2,480	1,963	סך הכל
שיקום :							
233	0	0	118	0	0	115	קיימים
800	200	0	100	200	200	100	חדשים ל- 4.0 מיליון
0	0	0	0	0	0	0	הרחבה ל- 4.0 מיליון
220	0	120	100	0	0	0	חדשים ל- 5.0 מיליון
150	50	0	0	50	50	0	הרחבה ל- 5.0 מיליון
1,403	250	120	318	250	250	215	סך הכל
מפגרים :							
3,087	20	177	1,387	919	158	426	קיימים
10,420	1,650	1,720	2,890	1,060	2,120	980	חדשים ל- 4.0 מיליון
215	0	0	0	0	0	215	הרחבה ל- 4.0 מיליון
2,650	510	320	610	440	320	450	חדשים ל- 5.0 מיליון
550	0	0	130	120	270	30	הרחבה ל- 5.0 מיליון
16,922	2,180	2,217	5,017	2,539	2,868	2,101	סך הכל
ממושכות :							
2,914	0	371	1,417	1,023	0	103	קיימים
3,625	770	600	500	0	1,035	720	חדשים ל- 4.0 מיליון
0	0	0	0	0	0	0	הרחבה ל- 4.0 מיליון
740	100	0	350	170	0	120	חדשים ל- 5.0 מיליון
380	120	0	0	0	195	65	הרחבה ל- 5.0 מיליון
7,659	990	971	2,267	1,193	1,230	1,008	סך הכל
64,732	8,478	9,098	18,390	10,009	10,393	8,364	סך הכל ארצי

טבלה 2

מוסדות אוניברסיטאיים לאוכלוסיית ישראל בת 4.0 ו- 5.0 מיליון

<u>שלב 5.0 מיליון</u>		<u>שלב 4.0 מיליון</u>		
<u>באחוזים</u>	<u>מיספר הלומדים</u>	<u>באחוזים</u>	<u>מיספר הלומדים</u>	
100.0	100,000	100.0	80,000	המוסד/סך כל הלומדים
27.0	27,000	30.0	24,000	אוניברסיטת ירושלים
27.0	27,000	30.0	24,000	אוניברסיטת תל-אביב
13.0	13,000	15.0	*12,000	אוניברסיטת בר-אילן
13.0	13,000	15.0	12,000	טכניון
9.0	9,000	6.5	5,200	מכון אוניברסיטאי חיפה
5.5	5,500	3.0	2,400	מכון אוניברסיטאי נגב
1.0	1,000	0.5	400	מכון ויצמן
2.0	2,000			שלוחת בר-אילן אשקלון
1.5	1,500			שלוחת בר-אילן צפת
1.0	1,000			מכון אוניברסיטאי חולון

* כולל שלוחות

טבלה 3

בתי אולפנה עירוניים עד לתואר ראשון לאוכלוסיית ישראל

בת 4.0 ו- 5.0 מיליון

(מיספר התלמידים באלפים)

<u>המקום/היעד</u>	<u>שלב 4.0 מיליון</u>	<u>שלב 5.0 מיליון</u>
ירושלים	2.7	3.5
צפת	0.5	1.0
נצרת	1.8	2.3
איזור קרית אתא	2.5	3.3
נחניה	1.4	1.8
כפר סבא	2.0	2.0
לוד - רמלה	1.5	2.0
גבעתיים	1.7	2.0
חולון	3.0	3.7
אשקלון	1.0	1.2
באר שבע	1.0	1.5
אילת	0.3	0.3
סך הכל ארצי	19.4	24.6

טבלה 4

בתי מדרש למורים ולגננות - קיימים וחדשים

המחוז	מ ו ר ד ק י י ם	מוסד חדש
ירושלים	ירושלים, בית המדרש הממלכתי על שם ילין (בית הכרם)	
	ירושלים, בית המדרש למורות וגננות "אפרחה"	
	ירושלים, בית המדרש למורים על שם ליפשיץ	
	ירושלים, המכון להכשרת מורות תורניות	
	ירושלים, מדרשה ממלכתית למורות תזונה וכלכלת בית	
	ירושלים, סמינר מורות וגננות "בית יעקב"	
	ירושלים, בית המדרש למורים בגולה על שם גרינברג	בית שמש
הצפון	"אהליו", מדרשה ממלכתית למורי כפר	צפת
	נהלל, מדרשה ממלכתית למורי כפר	נהריה
		עכו
		שפרעם
		נצרת
חיפה	חיפה, בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות על שם גורדון	
	חיפה, בית המדרש הממלכתי דתי	
	חיפה, בית המדרש הממלכתי למורים ערביים	
	חיפה, סמינר למורות "בית יעקב"	
	כפר חסידים, מדרשה ממלכתית דתית למורי כפר "כפר הנזער הדתי"	קרית-אתא
	קרית טבעון, בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות "ארנים"	חדרה
המרכז	נתניה, מדרשה ממלכתית למורי חינוך גופני ("מכון וינגייט")	
	עמק חפר, המדרשה הממלכתית למורי חקלאות וטבע	
	כפר סבא, בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות ("בית ברל")	
	פתח תקוה, בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות על שם שייץ	
	פתח תקוה, מדרשה ממלכתית דתית ("מוסד עליה")	
	כפר חב"ד, מדרשה ממלכתית דתית למורות כפר ("בית רבקה")	
	רחובות, מכון תורני - פדגוגי	רחובות
	גדרה, מדרשה ממלכתית דתית למורי כפר ("כפר אליהו")	

המחוז	מוסד ק י ס	מוסד חדש
תל-אביב	תל אביב, בית המדרש הממלכתי על שם לוינסקי	
	תל אביב, בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות "סמינר הקיבוצים"	
	תל אביב, בית המדרש הממלכתי דתי למורות ולגננות "תלפיות"	
	תל אביב, מדרשה ממלכתית דתית למורות "בית צעירות מזרחי"	
	תל אביב, המדרשה למורי ציור	
	תל אביב, המדרשה למורי מוסיקה	
	תל אביב, מכון למורות ולגננות "בית יעקב"	
יפו	תל אביב, בית המדרש למורים ערביים	
	גבעתיים, מדרשה ממלכתית למורי מלאכה	
חולון	בני ברק, מדרשה למורות ולגננות ולמורות מלאכה "אור החיים"	
הדרום	בית רבן, בית המדרש הממלכתי דתי למורים ולגננות ומדרשה ממלכתית דתית למורי כפר ("גבעת וושינגטון")	
	שדה גת, המדרשה "חזון יחזקאל"	
	נתיבות, מדרשה ממלכתית דתית למורות כפר ("עזתה")	
	באר שבע, בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות	
אשקלון	באר שבע, מדרשה למורי חינוך גופני	
דימונה	שדה בוקר, בית המדרש הממלכתי למורים דתי	

טבלה 5

בתי ספר חקלאיים קיימים וחדשים

לאוכלוסיית ישראל בת 4.0 ו- 5.0 מיליון

(מיספר התלמידים)

1970	4 מיליון	5 מיליון	
7,855	9,275	10,200	כל הארץ
325	350	350	מחוז ירושלים
250	250	250	עין כרם
75	100	100	נחם
1,272	1,575	1,775	מחוז הצפון
182	300	350	נפת כנרת
182	200	200	בי"ם כדורי
	100	150	ימוד המעלה
594	650	700	נפת יזרעאל
344	350	350	נהלל
35	75	100	נוה עמיאל
215	225	250	עפולה - "משק הפועלות"

<u>5 מיליון</u>	<u>4 מיליון</u>	<u>1970</u>	
725	625	496	נפת עכו
200	150	103	עכו - "יד נתן"
350	350	393	רמה
175	125		שפרעם
2,525	2,225	1,855	מחוז חיפה
1,000	890	787	נפת חיפה
450	450	447	כפר גלים
350	350	340	כפר חסידים
200	90		חוף הכרמל (כפר סיטריץ)
1,525	1,335	1,068	נפת חדרה
450	450	451	חדרה
400	400	392	פרדס חנה
300	250	225	מאיר שפיה
300	235		כפר קרע-ערה
75			כפר מהרל
2,350	2,100	1,770	מחוז המרכז
850	775	624	נפת רמלה
200	150		באר יעקב "יוהנה ז'בוטינסקי" 96
450	450	450	בן-שמון-כפר הנוער
200	175	78	כפר חב"ד
150	100	80	נפת השרון
150	100		כפר הרוואה-הישיבה החקלאית 80
700	625	508	נפת רחובות
250	200	181	נחלת יהודה
250	250	193	עיינות (ממלכתי)
200	175	134	עיינות (ממלכתי דתי)
650	600	558	נפת פתח-תקוה
125	100	93	פתח-תקוה לגננות ושחלנות
325	325	314	כפר אברהם
200	175	151	רעננה - כפר בתיה
1,400	1,400	1,390	מחוז תל-אביב
1,400	1,400	1,390	נפת תל-אביב
550	550	551	הכפר הירוק
450	450	442	מקוה ישראל (ממלכתי)
400	400	397	מקוה ישראל (ממלכתי דתי)

מחוז הדרום	1970	4 מיליון	5 מיליון
נפת אשקלון	1,243	1,625	1,800
כנות	829	1,125	1,200
כפר סילבר	242	275	300
ניצנים	368	375	375
נהורה	219	300	300
נפת באר-שבע	175	225	225
אשל הנשיא	414	500	600
נתיבות	310	325	350
מבועים	104	100	125
	75	125	125

טבלה 6

בתי ספר ימיים קיימים המיועדים להרחבה

(כולל מגמות בבתי ספר מקצועיים) (1)

מס.	מחוז	יישוב	שם	המוסד	שלב 4 מיליון הרחבה	שלב 5 מיליון הקמה
1.	הצפון	עכו	בית ספר לקציני-ים		+	
2.	חיפה	חיפה	בית הספר הימי		+	
3.	המרכז	מבואות-ים	בית ספר לדייג ולספנות		+	
4.	"	נחניה	מגמה ימית בבית ספר "אורט"		+	
5.	חל-אביב	חל-אביב	בית ספר עירוני-ימי "זבולון"		+	
6.	הדרום	אשדוד	בית ספר ימי על שם רוגוזין		+	
7.	"	ניצנים	המגמה הימית בכפר הנוער הציוני		+	
8.	"	אילת	מגמה ימית בבית הספר התיכון *		(+)	
9.	"	אילת	בית ספר ימי *			(+)

(1) לא נכללו בסקר ובטבלה מגמות ימיות של מוסדות חינוך בהתיישבות, במקומות הבאים : גינוסר, מעגן מיכאל, שדות-ים, ופלמחים.

(*) באם יוחלט על הקמת בית ספר ימי, תבוטל המגמה הקיימת בבית הספר התיכון.

טבלה 7

איצטדיונים ארציים ואיזוריים
(מקומות הישיבה באלפים)

נפה	מקומות ישיבה קיימים	תוספת עד 4.0 מיליון	תוספת עד 5.0 מיליון	סה"כ תוספת מיליון	סה"כ ל- 5.0 תוספת איזורית מיוחדת	ויישוב
מחוז ירושלים	43.0				70.6	
קטמון	8.0					
ימק"א	3.0					
אוניברסיטה	30.0					
צפון ירושלים	-	9.0	13.6	22.6		
בית שמש	2.0	3.0	2.0	5.0		
נפת צפת	7.5				10.0	
קריית שמונה	6.0					
חצור	1.5	0.4	2.1	2.5		
נפת כנרת	4.5				8.4	
טבריה	3.0	2.3	1.6	3.9		
צמח	1.5					
נפת יזרעאל	21.5				31.8	
מגדל העמק	10.0					
נצרת עילית	10.0					
בית שאן	1.5					
עפולה	-	3.8	6.5	10.3		
נפת עכו	-				35.0	
דרום נהריה	-	15.0	5.0	20.0		
שפרעם	-	5.0		5.0		
עכו	-	8.0	2.0	10.0		
נפת חיפה	40.0				63.1	
קריית אליעזר	15.0					
קריית חיים	25.0					
קריית אחא	-	8.9	14.2	23.1		
					השלמה עד ל-60,000 מקומות	

נפה ויישוב	מקומות ישיבה קיימים	4.0 מיליון	תוספת עד 5.0 מיליון	סה"כ תוספת	סה"כ ל- 5.0 מיליון	תוספת איזורית מיוחדת
נפת חדרה	10.5				21.5	
חדרה מכבי	2.5					
חדרה הפועל	6.0					
בית ספר חקלאי עירון	2.0					
זכרון יעקב	-	4.0	2.0	6.0		
בקה אל ערביה	-	2.5	2.5	5.0		
נפת ראשון	10.0				25.2	
נתניה	10.0	9.8	5.4	15.2		
נפת פתח תקוה	6.0				31.0	
כפר סבא	2.0					
פתח תקוה, איצטדיון	1.0					
פתח תקוה, מכבי	1.0					
פתח תקוה, הפועל	1.0					
מחנה יהודה	1.0					
צפון מודיעין	-	20.0	5.0	25.0		
נפת רמלה	2.0				14.6	
לוד	1.0					
רמלה	1.0					
לוד-רמלה	-	9.1	3.5	12.6		
נפת רחובות	2.5				25.3	
ראשון לציון	1.0					
רחובות	1.5	17.1	5.7	22.8		

נפה ויישוב	מקומות ישיבה קיימים	תוספת עד			סה"כ תוספת	סה"כ ל- 5.0 מיליון	תוספת איזורית מיוחדת
		4.0 מיליון	5.0 מיליון	תוספת			
מחוז תל-אביב	111.0					133.7	
מכביה	15.0						
בלומפילד	30.0						
בת-ים	5.0						
בבעתיים	2.0						
רמת גן, איצטדיון	50.0						תוספת 20,000 מקומות
רמת גן, מכבי	5.0						
רמת-עמידר	4.0						
קרית אונו	-	6.2	16.5	22.7			30,000 מקומות
דרום חולון							
נפת אשקלון	10.0					25.0	
אשדוד	2.5						
קרית גת	2.5	1.0	1.0	2.0			
אשקלון	5.0	6.0	4.0	10.0			
סדרות	-	2.0	1.0	3.0			
נפת באר-שבע	19.0					39.0	
אופקים	-	2.5	2.5	5.0			
באר שבע	15.0						איצטדיון נוסף בן 50,000 מקומות
דימונה	4.0						
ערד	-	2.5	2.5	5.0			
אילת	-	6.7	3.3	10.0			
		287,500	144,800	101,900	246,700	534,200	

החשד יט

8.

החשד יט כולל ארבעה נושאים שכל אחד מהם מוצג על שני גיליונות (גיליון צפוני וגיליון דרומי) ואלה הם :

1. בתי חולים (כלליים, לחולי נפש, לשיקום, למפגרים ולמחלות ממושכות)
2. מוסדות חינוך על-תיכוני (בתי-מדרש למורים ולגננות, בתי אולפנה ומוסדות לחינוך גבוה).
3. מוסדות חינוך חקלאיים וימיים.
4. איצטדיונים.

ביאור סימני החשד יט

9.

בחשד יט מסומנים המוסדות באמצעות מערכות של סימנים. כל מערכת מבחינה בין מוסדות קיימים לבין מוסדות חדשים. מוסדות קיימים המועדים להרחבה - בצד סימנם מופיע ערך מיספרי של שיעור ההרחבה.

דברי הסבר לתכנית מיתאר ארצית למוסדות

מס' ת/כ/א/7

דברי הסבר לתכנית מיחאר ארצית למוסדות

מס' ת/מ/א/7

הכנת התכנית

תכנית המיחאר הארצית למוסדות הוכנה ע"י צוות בין-מיקצועי על יסוד מימצאי סקר ומחקר מיכסות ואיתור של מוסדות בריאות, חינוך וספורט.

הבסיס הדמוגרפי

כבסיס לעבודת הצוות שימשו הוראות לספק צורכי אוכלוסין באישפוז בבתי-חולים, בחינוך גבוה ובאיצטדיונים לאוכלוסיית ישראל בת 4 ו- 5 מיליון תושבים.

ממדי דרישה

באשר לממדי הדרישה למוסדות השונים, הובאו בחשבון השיקולים הבאים לגבי כל נושא ונושא :

- א. מוסדות בריאות : הכוונה בעיקר לבתי חולים וסידורי אישפוז. יש להבליא בחשבון, שעם שיפור תנאי התברואה הציבורית ועם הגברת תודעת השמירה על הבריאות וחוקי ההיגיינה והתזונה, מאריכח האוכלוסייה במידה ניכרת את גילה הממוצע. ככל שמאריכים החיים, מופיעה גם דרישה מוגברת לאישפוז וניכרים סימני הזדקנות הטעונים טיפול. כמו כן תובעת רמת החיים העולה תוספות אישפוז ממוסד, בייחוד, לאור צימצום שיטחי הדירות ופירוק המשפחה הרחבה לתאיה.
- ב. מוסדות חינוך : כידוע, קיימת מגמה ברורה להארכת מועד ההכשרה המקצועית במעבר למשטר תעשייתי או כמכונה עתה ה"משטר הפוסט-תעשייתי". עם ההתפתחות החברתית והכלכלית שחלה במדינה גוברת חשיבותו היחסית של הסקטור השלישוני בתעסוקה הלאומית, ובתוך סקטור זה עולה גם חשיבותם של שירותי עזר שונים וכך התמחויות באומניות ובמלאכת-מחשבת כמוסיקה ותיאטרון, בימה, אמצעי תקשורת, אופנה, מסחר קמעוני וסיטוני ומלאכות נוספות הטעונות הכשרה תיכונית לפחות.
מכאן נובעת ההכרה שגם לחלק המופנה לאוניברסיטאות ולבתי אולפנה למיניהם, ולמוסדות תת-אקדמאיים, (כמו : בתי מדרש למורים, מוסדות להכשרת מורים ומאמנים לחינוך גופני ולמקצועות מיוחדים להוראה בבתי הספר והכשרה בסבע, פיסיקה, חימייה, זאולוגייה, חקלאות, שפות זרות וכדומה), יידרשו בתי אולפנה רבים יותר ולאוכלוסיית תלמידים גדולה יותר מהנדרש עד כה.
- ג. מיחנני ספורט : גם בעניין זה הובאו בחשבון כמה שיקולים חדשים לגבי ניתוח הצריכה לעתיד לבוא. מצד אחד עשויה הטלוויזיה להפחית את לחץ הנידחקים לאיצטדיונים, אולם לעומת זאת ירבו הסיורים ברכב וברגל.

גם חינוך הגופני בבית הספר היסודי והעל-יסודי יותיר אחריו הרגלי זיקה למשחקים בכדור-רגל, כדור-סל, כדור-עף, טיולים, פיקניקים וכדומה.

איתור המוסדות

תחילה הובא בחשבון מיצוי שירות יעיל של המוסדות הקיימים ואפשרויות הרחבתם. אשר לאיתור המוסדות החדשים הושגה בדרך כלל הסכמה מלאה במרבית הנושאים, אך גם נותרו בעיות מישניות, שטרם מצאו פיתרון :

1. בתי מדרש למורים. עם צימצום הצורך בכוחות הוראה בבית הספר היסודי לרגל הרפורמה, וכך בשל שינוי ההדגשה בחינוך העל-יסודי על המקצועות הטכנולוגיים וההומניים המחייבים הארכת מועדי הכשרת מורים, ניכרת עתה הנטייה לקבלת ההכשרה במרכזים אוניברסיטאיים וצימצום יחסי של מיספר המוסדות האיזוריים.
2. תת-אקדמאיים במקצועות הטכניים, שמצאו מקומם בשיעורי ההנדסאים ושולבו במסגרת בתי אולפנה שיכינו גם לתואר ראשון, לחלוקה בפיזור גיאוגרפי נאות כמוצע בתכנית.
3. גם באישפוז חלות תמורות ומן ההכרח להגדיל חלקם של בתי-החולים אשר על יד בתי-הספר לרפואה כמשולבים באוניברסיטאות ובפקולטות המדע שבהן.

בהתאם למטרת שיווניות במתן השירות - יש להעדיף יציאה של כוח אדם מאומן אל עיבורם של ריכוזי האוכלוסיה. אולם לא תמיד אפשרי הדבר או רצוי מבחינת רמת השירות. אין להכריע בנושא זה במגמה פיזורית, רק משום שיקולי תוספת תעסוקה לאיזור מרוחק, הזקוק למקומות עבודה נוספים. נוסף לאלה הגענו למסקנה שבאופן עקרוני ומעשי, יש להשאיר את עניין האיתור המדויק לוועדות מחוזיות ומקומיות לתכנון ולבניה שמימצאי התכנית הארצית יובאו לתשומת ליבן וכל חמש שנים תידרשנה לדווח כיצד אומחו הצרכים וההמלצות למיניהן.

על יסוד השיקולים האמורים נערכו טבלאות מסכמות לשטחי קרקע ושטח בנוי ומספר משורתיים אופטימלי לכל מוסד ומוסד, אם להרחבה או להקמה.

המטרה הראשית היא בעצם הבטחת שטחי קרקע מספיקים להקמת הבניינים והמיתקנים הדרושים לקיום התפקידים והשירותים בנושאי בריאות, חינוך וספורט.

באיתור
לא עוסקים בשלב זה במדיניות הקצאת משאבים, אלא בשיטות שטחים בלבד, אגב שימת לב להבטחת תנאים הולמים לצורכי השירותים של נגישות במושגי זמן, הוצאות ומאמץ, ושל אקלים ונוף. יש לזכור שעם כל הרצון להיות גמישים לקראת תמורות, אין להחמיץ הזדמנות לשריין את הקרקע הדרושה למפעל, לבניין או לשירות.

דרגת דיוק האיתור

אחת הבעיות הקשות בעניין האיתור של מוסדות ציבוריים במסגרת של תכנית מיתאר

ארצית, היא בעיית דרגת הדיוק באיתור.
בהקשר לכך, יש להבחין בין סקר הקיים שרצוי, שיועלה במסגרת ובדרגת דיוק גבוהה, לבין קביעת איתורים של מוסדות חדשים.
נבחרה איפוא, דרך ביניים והיא קביעת איתורים של המוסדות הציבוריים לפי המחוזות, הנפות ואף הישובים. במקומות מסויימים, צויין היישוב גם במילה "איזור" שפירושה פתיחת אפשרות לקביעה בטווח שירות אופטימלי לכל האזור שבקרבת אותו יישוב.
עם זאת נשאר עניין הקביעה הסופית לדרג אישור תכניות מיתאר מחוזיות, מקומיות ומפורטות - הכל לפי העניין והעיתוי הדרושים תוך שקילת כל המרכיבים והגורמים המכריעים, שעניין קביעת האתר המדויק בעת ההכרעה לתכנונו של המוסד, או אישור תכנית בניינו באיזור או ביישוב, מסור לידיהם.

מוסדות בריאות (בתי חולים)

מיספר המיטות בבתי-חולים בשנת 1970, משלב 4 מיליון ומשלב 5 מיליון

מספר המיטות בבתי-חולים שבבעלות ציבורית (ממשלה, קופ"ח, הדסה, מיסיון ועוד) בשנת 1970 היה כ- 18,000. החלוקה הענפית לשנה זו היא כדלקמן :

מיטות בבתי-חולים כללים.	9,930
לחולי-נפש.	4,153
למפגרים.	1,731
למחלות ממושכות.	1,943
לשיקום.	233
מיטות בסך הכל	17,990

בנוסף לכך היו בשנה זו עוד 5,800 מיטות ב- 71 בתי-חולים שבבעלות פרטית. כאן החלוקה הענפית היא כדלקמן :

מיטות בבתי חולים כללים.	396
לחולי נפש.	2,877
למפגרים.	1,356
למחלות ממושכות.	971
לשיקום.	200
מיטות בסך הכל.	5,800

אוכלוסיית המדינה בסוף שנת 1970 היא 3,001,400 והמדד של המיטות לכל 1,000 חושבים הוא, אפוא, 7.9 מיטות בבעלות ציבורית ופרטית גם יחד.

מיספר זה אינו מספיק, ובהתחשב בגידול האוכלוסייה יש צורך בתוספת יחסית של מיטות בכל סוגי בתי-החולים ובכל מחוז ומחוז.

הערכת המיספר הכולל של מיטות בבתי-החולים לשנת 1980 (4.000.000 תושבים), לצורך בניית תכנית המיתאר הארצית, תיעשה על יסוד המצב הנזכר, ההתפתחות בשנים האחרונות וכן על יסוד ההנחות בדבר עליית רמת-החיים, שינוי הרכב גילי האוכלוסייה והתפתחויות משוערות בתחום הרפואה.

לאור כל זאת, מוערך המיספר הכולל של מיטות שיידרש בבתי-חולים (ציבוריים ופרטיים כאחד) בכדי 52,900. פירושו של דבר מעל 13 מיטות לכל 1,000 תושבים (לעומת 7.9 מיטות בשנת 1970 ולעומת כ- 7.4 מיטות שהיו בשנת 1966) ותוספת צפויה של יותר מ- 29,000 מיטות כמצויין בטבלה הבאה :

הגידול לפי סוגי המוסדות

מיספר מיטות לכל 1,000 נ' 1970	אומדן מס' המיטות ל- 1,000 נפש למועד 4 ו- 5 מיל' למועד 4 מיליון	אומדן ס"ה מיטות למועד 4 מיליון	תוספת מיטות הצפויה ביחס ל- 1970	סוג בית החולים
3.44	4.9	19,500	9,174	כללי
2.34	3.0	12,000	4,970	למחלות נפש
1.02	3.4	13,700	10,613	למפגרים
0.97	1.6	6,500	3,586	לשחלות ממושכות
0.14	0.3	1,200	767	לשיקום
7.91	13.2	52,900	29,110	סה"כ

לפי תחזית האוכלוסייה בת 5 מיליון יהיה צורך להוסיף בכל מחוז תוספת של בתי-חולים וזאת לפי הסוגים השונים. מיספר המיטות יגיע לכדי 64,800 (בתי חולים בבעלות ציבורית ובבעלות פרטית) כשהכוונה היא לא להרחיב את היקף המוסדות הפרטיים בהשוואה למצב הקיים.

להלן טבלת תחזית התפלגות בתי-החולים ל- 5 מיליון, לפי סוגיהם :

סוג בית החולים	תחזית סה"כ המיטות	תוספת מיטות צפויה ביחס ל- 1970
כללי	23,446	13,120
למחלות נפש	15,180	8,150
למפגרים	16,922	13,835
למחלות ממושכות	7,659	4,745
לשיקום	1,603	1,170
סה"כ	64,810	41,020

התפלגות המיטות לפי מחוזות לאוכלוסייה בת 5 מיליון *

סוג בית החולים סה"כ	ירושלים	צפון	חיפה	מרכז ות"א	דרום
מישקל האזור באוכלוסיה (2) 100,0% (3)	12.8%	15.9%	15.0%	41.3%	13.9%
כללי	23,446	3,068	3,577	3,701	10,042
למחלות נפש	15,180	1,957	2,480	2,326	6,417
למפגרים	16,922	2,201	2,758	2,649	7,134
למחלות ממושכות	7,659	1,008	1,230	1,193	3,238
לשיקום	1,603	215	250	250	638
סה"כ	64,810	8,449	10,295	10,119	27,469
					8,478

* הטבלה מביאה בחשבון את התיקון הנובע מכך שמתוך אוכלוסייה בת 5 מיליון יהיו בשטחים המוחזקים 1.1%. המיטות המגיעות לתושבי השטחים המוחזקים אינן מצדיקות פתיחת בתי-חולים, מה גם שהן פזורות באיזורים שונים. לכן הוצמדו המיטות לאיזור הצפון (60%), ירושלים (20%) והדרום (20%). האחוזים מהווים הערכה בלבד, ואי דיוקם איננו מעוות את התמונה בגלל ההיקף המצומצם של המיטות.

(2) זהו, במידת האפשר, גם משקלם של האיזורים במיטות, וזאת בהתאמה עם הגישה השיוויונית.

(3) בנוסף לאוכלוסייה במחוזות המדינה - כלולה גם אוכלוסייה יהודית בשטחים המוחזקים, המהווה לפי התחזית כ- 1.1% מכלל האוכלוסייה.

בהסתמך על שיעור הגידול בשנים האחרונות ותחזית הגידול בעתיד, יש צורך בתוספת מיטות במחוזות השונים ובבתי החולים לסוגיהם, למועד הגיע האוכלוסייה ל- 4 מיליון כמפורט בטבלה שלפנינו :

תוספת המיטות לפי המחוז ולפי סוג בית החולים עבור 4 מיליון

סוג בית החולים	סה"כ	ירושלים	הצפון	חיפה	ת"א והמרכז	הדרום
ס"ה	28,965 *	3,010	5,920	3,295	11,045	5,695
כללי	8,955	895	1,565	1,485	3,385	1,625
למחלות נפש	4,950	100	1,000	550	1,850	1,450
למפגרים	10,635	1,195	2,120	1,060	4,610	1,650
למח' ממושכות	3,625	720	1,035	-	1,100	770
לשיקום	800	100	200	200	100	200

* ההפרש של 145 מיטות כמובא בטבלה "הגידול לפי סוגי המוסדות" נובע מתוך הפירוט של החלוקה האיזורית.

גידול מספר המיטות הוא בסך הכל 28,965 לעומת 23,790 מיטות קיימות. הגידול מעלה את מספר המיטות לכל 1,000 נפש מ- 7.9 כיום ל- 13.2 למועד הגיע האוכלוסייה ל- 4 מיליון. התוספת הדרושה לכל איזור ולפי כל סוג בית חולים, מתחלקת למיטות שאפשר להוסיף לכמה בתי-חולים שיורחבו בעתיד, ולבתי חולים חדשים שיוקמו.

את הצריכה הארצית בתוספת מיטות חילקו לפי גידול האוכלוסייה בכל מחוז ונפה, ועל ידי כך נקבע, למשל, שבמחוז ירושלים יהיה צורך בתוספת של 895 מיטות לבתי-חולים כלליים, כשלכל האוכלוסייה במחוז יהיה צורך בעוד 3,010 מיטות לשלב של 4 מיליון נפש ובתוספת 1,670 מיטות לשלב של 5 מיליון. באותה צורה נקבעו מספרי כל יתר התוספות של המיטות, והן מחולקות לפי יישובים, נפות ומחוזות ולפי סוגי בתי-החולים. כל התוספת הארצית של 28,965 מיטות חולקה בצורה של מדד שווה בכל המחוזות, ועל ידי כך עלה המדד ל- 13.2 מיטות לכל 1,000 תושבים בכל סוגי בתי-החולים לעומת המדד של 7.9 שהיה קיים בעת עריכת החומר.

גודל בתי החולים :

שטח הקרקע של בתי-החולים הקיימים נע בין 600,000 מ"ר (ביה"ח על שם שיבא בתל-השומר) לבין 3,540 מ"ר (בית החולים "הכרמל" בחיפה). מספר המיטות נע בין 750 (ביה"ח ביילינסון בפתח-תקוה) לבין 30 מיטות (ביה"ח הצרפתי בת"א-יפו).

לפי הסקר נמצא שהשטח הממוצע של הקרקע למגרש הוא 63,800 מ"ר והשטח הממוצע של קרקע למיטה הוא 240 מ"ר. המצב אינו שווה בכל הארץ. לפי טבלאות הסקר נתקבל, שבמחוזות ירושלים וחיפה קיימת צפיפות גדולה יותר במיטות מאשר במחוזות תל-אביב, הצפון והדרום.

בבית החולים "הדסה" בירושלים, אשר בנייתו חדשה, שטח הקרקע למיטה - 160 מ"ר. לעומת זאת, בתל-השומר שטח הקרקע למיטה הוא 220 מ"ר.

הנורמות הרוסיות :

לפי הנורמות הרוסיות יש צורך ב- 150 מ"ר שטח מגרש למיטה, בבתי-חולים כלליים, כשמיספר המיטות בהם אינו עולה על 240. בתי חולים אלה נקבעים לרוב בתחומי שכונות ופרברים.

כשמיספר המיטות באותם בתי חולים הוא 480, יהיה צורך בשטח קרקע של 120 - 150 מ"ר למיטה בבתי חולים כלליים.

בבתי חולים ליולדות עם 60 מיטות, יהיה צורך ב- 250 מ"ר שטח קרקע למיטה. לבתי חולים לאיבחון וטיפול מאשפז, בני 60 מיטות, יהיה צורך בשטח קרקע של 200 מ"ר למיטה.

נורמות בארצות הברית :

לבית חולים כללי עם 500 מיטות, יהיה צורך ב- 900,000 עד 1,000,000 מ"ר שטח קרקע, היינו 180 עד 200 מ"ר שטח קרקע לכל מיטה.

שטח הקרקע המוצע *

מעקב אחר ההתפתחות בחו"ל מוכיח, שגדלה והולכת מיכסת הקרקע למיטה. ככל שבית חולים גדול יותר, אפשר להפחית במיכסת הקרקע למיטה, במסגרת ההיצע האמור.

כשהטופוגרפיה דורשת תוספת קומות, בגלל מידרון תלול וכד', והעיבוד של השטח הפנוי קשה, אפשר גם להפחית מן המיכסה וכן ניתן להפחית ממנה במקומות שהקרקע בהם יקרה ביותר.

לאור הנתונים וכל האמור לעיל, מוצע שטח קרקע של 200 - 250 מ"ר למיטה בבתי-חולים מכל הסוגים, וזאת לפי האפשרות של רכישת הקרקע, ובכל אופן לא פחות מ- 150 מ"ר למיטה.

* שטח הרצפה למיטה ייאמד ב- 60 - 40 מ"ר למיטה בבתי-חולים.

(1968 NEUFERT ע' 409).

טבלה 1

להלן מובא פירוט של טבלה 1 שבתכנית המיתאר הארצית המוגשת.

בתי חולים כלליים

מחוז ירושלים

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			רחבה	חדשים	רחבה	חדשים
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
ירושלים	בית"ח הממשלתי בעיר העתיקה	104		495	215	
	בית"ח האוניברסיטאי "הדסה"	590	150			
	בית"ח סט. ג'וזף	72				
	בית"ח הצרפתי	55				
	בית החולים "שערי צדק"	208	250			
	בית החולים "ביקור חולים"	185				
	בית"ח אוגוסטה ויקטוריה	125				
	בית"ח אל מוקסיד אל חירייה אל מוסלמיה	60				
	בית החולים ד"ר דיג'אני	5				
	בית החולים "משגב לדך"	28				
	בית"ח ליולדות הסהר האדום	16				
	בית"ח הירושלמי לנשים	7				
	בית החולים הממשלתי "הנסך"	30				
	בית"ח לעיניים סט. ג'וזף	82				
	בית שמש					400
	סה"כ	1,567	400	495	215	400

מחוז הצפון

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות	הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות
קרית שמונה מרכז הבריאות ויולדות		9	125		200	
צפת	בית החולים הממשלתי	177	145		95	
טבריה	בית החולים פוריה	204	130			
עפולה	ביה"ח המרכזי בעמק	321	130			
נצרת	בית החולים הסקוטי	120				
	ביה"ח הצרפתי סט. וינסנט דה פול	64				
	ביה"ח המשפחה הקדושה	62		200		
נצרת עילית				200		
נהריה	בית החולים הממשלתי	248	410			
שפרעם				225	250	
כרמיאל						250
סה"כ		1,205	940	625	545	250

מחוז חיפה

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות	הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות
חיפה	בית החולים "רמב"ם	577	180	400		
	בית החולים "רוטשילד"	390				
	בית החולים "הכרמל"	100				
	בית החולים האיטלקי	82				
	בית החולים "אלישע"	72				
	בית החולים ד"ר בתר	56				
חדרה	בית החולים ע"ש הלל יפה	204	355		85	
קרית אתא				300	250	
ערה				250		
קריות						400
סה"כ		1,481	535	950	335	400

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות	הרחבה חדשים	מס' מיטות	הרחבה חדשים
בקה אל-ערביה	מרכז הבריאות	18				
כפר סבא	בית החולים "מאיר"	354	55			
	בית החולים ליולדות	96				
פתח תקוה	בית החולים בילינסון	795				
	בית החולים השרון	292	145			
צריפין	בית החולים "אסף הרופא"	633				
באר יעקב	בית החולים "שמואל הרופא"	400				
רחובות	בית החולים "קפלן"	290	110		300	
	בית החולים ליולדות	38				
נתניה				500	400	
קדימה				250		
סירה				250		
חולות ראשל"צ				350	400	
סה"כ		2,916	310	1,350	1,100	

מחוז תל-אביב

שם הישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות	הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות
תל אביב	בית החולים הממשלתי יפו	333		400	150	
	ביה"ח העירוני-הממשלתי (איכילוב הדסה ויולדות)	808				
	בית החולים "אסותא"	128				
	בית החולים דנציגר	32				
	בית החולים "עין גדי"	26				
	המוסד לטיפול באם ובילד	50				
רמת גן	ביה"ח על שם שיבא (תל השומר)	973				
	בית החולים "רמת מרפא"	70				
בני ברק	בית החולים מלבן (פרדס כץ)	100	400			
הרצליה				400		
חולון				525	90	
סה"כ		2,520	400	1,325	240	

מחוז הדרום

שם הישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות	הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות
אשקלון	בית החולים על שם ברזילי	190	220			280
באר שבע	בית החולים המרכזי לנגב	518		400		
אילת	בית החולים על שם יוספטל	45	40		150	
אשדוד				250	150	
קרית גת				265		
דימונה				240		
ערד				210	100	
סה"כ		753	260	1,365	400	280

בתי חולים לחולי נפש

מחוז ירושלים

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			הרחבה חדשים מס' מיטות	חדשים מס' מיטות	הרחבה חדשים מס' מיטות	חדשים מס' מיטות
ירושלים	המרכז למען הילד	16		100-(במזרח ירושלים)	40	
	בית החולים סלביה	217				
	בית החולים "עזרת נשים"	200				
	בית החולים רוזנבלט	156				
	בית החולים כפר שאול	435				
	מעון לחולי נפש	25				
	בית החולים סט. וינסנט	14				
	בית החולים בית טרנובסקי	97				
	בית החולים "ארמון בהרים"	47				
	בית החולים וילנר	55				
איתנים	בית החולים "איתנים"	211				
בית שמש						350
סה"כ		1,473	100	40		350

מחוז צפון

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			הרחבה חדשים מס' מיטות	חדשים מס' מיטות	הרחבה חדשים מס' מיטות	חדשים מס' מיטות
עכו	בית החולים הממשלתי	440				
	בית החולים מזרע	430				
צפת			200	50		
טבריה-פז			150	250		
נצרת			350	60		
עפולה			300	100		
שפרעם						150
סה"כ		870	1,000	460		150

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			חדשים מס' מיטות	הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות	הרחבה מס' מיטות
חיפה	"בלומנטל"	57				
	"גוש חלב"	24				
קרית אתא			550		500	
פרדס חנה	"נווה שלווה"	456				
	"תל אילן"	103				
	"גבעת נאה"	182				
שער מנשה	בית החולים שער מנשה	454				
סה"כ		1,276	550		500	

מחוז המרכז

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות	הרחבה	חדשים	מס' מיטות
נתניה	בית החלמה ונופש	137				350
פרדסיה	בית החולים פרדסיה	275	120			
רעננה	"קרית שלמה"	90		400		
רמות השבים מעון	"נוה צאלים"	50				
הוד השרון	בית החולים "שלוחה"	120	280			
	בית החולים מגדיל	125				
	"גן שלוחה"	30				
פתח תקוה	בית החולים "גהה"	110	290			
	"גן מגד"	330				
	כפר גנים	229				
	"נוה יעקב"	90				
	סנטוריום יפה	70				
ראשון לציון	בית החולים "נאות מרגלית"	213		400		
באר יעקב	בית החולים הממשלתי	335				
נס ציונה	בית החולים הממשלתי	140				
	סנטוריום "נס ציונה"	55				
רמלה-לוד	המחלקה הפסיכיאטרית בבית הסוהר	53			400	
גדרה					400	
סה"כ		2,472	690	800		1,150

מחוז תל-אביב

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות	הרחבה	חדשים	מס' מיטות
בני ברק	"נוה און"	110	300			
	רדנר - למפרט	147				
רמת גן	"תל אסא"	40				
תל אביב	מעון לחולי נפש יפו	18				
בת ים	בית החולים על שם י. אברבנאל	500	60			
חולון	סנטוריום חולון	130				
סה"כ		945	360			

NAME		ADDRESS		CITY		STATE	
J. H. Smith		123 Main St		New York		NY	
W. J. Brown		456 Elm St		Chicago		IL	
M. L. Green		789 Oak St		Los Angeles		CA	
R. K. White		101 Pine St		San Francisco		CA	
S. P. Black		202 Cedar St		Boston		MA	
T. Q. Yellow		303 Birch St		Philadelphia		PA	
V. R. Purple		404 Spruce St		Seattle		WA	
Y. S. Blue		505 Willow St		Portland		OR	
Z. T. Red		606 Ash St		Denver		CO	
A. U. Grey		707 Hickory St		Austin		TX	
B. V. Green		808 Maple St		Houston		TX	
C. W. Blue		909 Cedar St		Dallas		TX	
D. X. Yellow		1010 Elm St		San Antonio		TX	
E. Y. Purple		1111 Oak St		Fort Worth		TX	
F. Z. Red		1212 Pine St		Arlington		TX	
G. A. Grey		1313 Birch St		Irving		TX	
H. B. Blue		1414 Spruce St		Plano		TX	
I. C. Yellow		1515 Willow St		Richardson		TX	
J. D. Purple		1616 Ash St		Garland		TX	
K. E. Red		1717 Hickory St		Frisco		TX	
L. F. Grey		1818 Maple St		McAllen		TX	
M. G. Blue		1919 Cedar St		Brownsville		TX	
N. H. Yellow		2020 Elm St		Harlingen		TX	
O. I. Purple		2121 Oak St		Del Rio		TX	
P. J. Red		2222 Pine St		Lubbock		TX	
Q. K. Grey		2323 Birch St		Midland		TX	
R. L. Blue		2424 Spruce St		Odessa		TX	
S. M. Yellow		2525 Willow St		Big Spring		TX	
T. N. Purple		2626 Ash St		Dalhart		TX	
U. O. Red		2727 Hickory St		Muleshoe		TX	
V. P. Grey		2828 Maple St		Dalworth		TX	
W. Q. Blue		2929 Cedar St		Lamesa		TX	
X. R. Yellow		3030 Elm St		Fritch		TX	
Y. S. Purple		3131 Oak St		Dalhart		TX	
Z. T. Red		3232 Pine St		Dalworth		TX	
A. U. Grey		3333 Birch St		Lamesa		TX	
B. V. Blue		3434 Spruce St		Odessa		TX	
C. W. Yellow		3535 Willow St		Big Spring		TX	
D. X. Purple		3636 Ash St		Dalhart		TX	
E. Y. Red		3737 Hickory St		Muleshoe		TX	
F. Z. Grey		3838 Maple St		Dalworth		TX	
G. A. Blue		3939 Cedar St		Lamesa		TX	
H. B. Yellow		4040 Elm St		Fritch		TX	
I. C. Purple		4141 Oak St		Dalhart		TX	
J. D. Red		4242 Pine St		Dalworth		TX	
K. E. Grey		4343 Birch St		Lamesa		TX	
L. F. Blue		4444 Spruce St		Odessa		TX	
M. G. Yellow		4545 Willow St		Big Spring		TX	
N. H. Purple		4646 Ash St		Dalhart		TX	
O. I. Red		4747 Hickory St		Muleshoe		TX	
P. J. Grey		4848 Maple St		Dalworth		TX	
Q. K. Blue		4949 Cedar St		Lamesa		TX	
R. L. Yellow		5050 Elm St		Fritch		TX	
S. M. Purple		5151 Oak St		Dalhart		TX	
T. N. Red		5252 Pine St		Dalworth		TX	
U. O. Grey		5353 Birch St		Lamesa		TX	
V. P. Blue		5454 Spruce St		Odessa		TX	
W. Q. Yellow		5555 Willow St		Big Spring		TX	
X. R. Purple		5656 Ash St		Dalhart		TX	
Y. S. Red		5757 Hickory St		Muleshoe		TX	
Z. T. Grey		5858 Maple St		Dalworth		TX	
A. U. Blue		5959 Cedar St		Lamesa		TX	
B. V. Yellow		6060 Elm St		Fritch		TX	
C. W. Purple		6161 Oak St		Dalhart		TX	
D. X. Red		6262 Pine St		Dalworth		TX	
E. Y. Grey		6363 Birch St		Lamesa		TX	
F. Z. Blue		6464 Spruce St		Odessa		TX	
G. A. Yellow		6565 Willow St		Big Spring		TX	
H. B. Purple		6666 Ash St		Dalhart		TX	
I. C. Red		6767 Hickory St		Muleshoe		TX	
J. D. Grey		6868 Maple St		Dalworth		TX	
K. E. Blue		6969 Cedar St		Lamesa		TX	
L. F. Yellow		7070 Elm St		Fritch		TX	
M. G. Purple		7171 Oak St		Dalhart		TX	
N. H. Red		7272 Pine St		Dalworth		TX	
O. I. Grey		7373 Birch St		Lamesa		TX	
P. J. Blue		7474 Spruce St		Odessa		TX	
Q. K. Yellow		7575 Willow St		Big Spring		TX	
R. L. Purple		7676 Ash St		Dalhart		TX	
S. M. Red		7777 Hickory St		Muleshoe		TX	
T. N. Grey		7878 Maple St		Dalworth		TX	
U. O. Blue		7979 Cedar St		Lamesa		TX	
V. P. Yellow		8080 Elm St		Fritch		TX	
W. Q. Purple		8181 Oak St		Dalhart		TX	
X. R. Red		8282 Pine St		Dalworth		TX	
Y. S. Grey		8383 Birch St		Lamesa		TX	
Z. T. Blue		8484 Spruce St		Odessa		TX	
A. U. Yellow		8585 Willow St		Big Spring		TX	
B. V. Purple		8686 Ash St		Dalhart		TX	
C. W. Red		8787 Hickory St		Muleshoe		TX	
D. X. Grey		8888 Maple St		Dalworth		TX	
E. Y. Blue		8989 Cedar St		Lamesa		TX	
F. Z. Yellow		9090 Elm St		Fritch		TX	
G. A. Purple		9191 Oak St		Dalhart		TX	
H. B. Red		9292 Pine St		Dalworth		TX	
I. C. Grey		9393 Birch St		Lamesa		TX	
J. D. Blue		9494 Spruce St		Odessa		TX	
K. E. Yellow		9595 Willow St		Big Spring		TX	
L. F. Purple		9696 Ash St		Dalhart		TX	
M. G. Red		9797 Hickory St		Muleshoe		TX	
N. H. Grey		9898 Maple St		Dalworth		TX	
O. I. Blue		9999 Cedar St		Lamesa		TX	

מחוז הדרום

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות הרחבה	חדשים	מס' מיטות הרחבה	חדשים
קרית גת				250		
אשקלון				400		
באר שבע				400	50	
ירוחם				400		200
אופקים						300
דימונה						
סה"כ				1,450	50	500

בתי חולים לשיקום

המחוז	שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
				חדשים מס' מיטות	הרחבה מס' מיטות	חדשים מס' מיטות	הרחבה מס' מיטות
ירושלים	ירושלים	בית"ח לילדים נכים "אלין"	75	100			
		בית"ח ע"ש הנסיכה בסימה	40				
			(115)	(100)			
הצפון	צפת			30	25		
	עפולה			70			
	נהריה			100	25		
				(200)	(50)		
חיפה	חיפה			100	50		
	זכרון יעקב			100			
				(200)	(50)		
המרכז	רעננה	"בית לוינשטיין"	118				
	גדרה			100			
	נתניה					100	
			(118)	(100)		(100)	
תל אביב	ת"א-צפון					120	
						(120)	
הדרום	אשקלון			100			
	באר שבע			100	50		
				(200)	(50)		
סה"כ ארצי			233	800	150	220	

בתי חולים למפגרים

מחוז ירושלים

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות הרחבה	מס' מיטות חדשים	מס' מיטות הרחבה	מס' מיטות חדשים
ירושלים	מעון "הכפר השבדי"	216	215	430	450	
	מעון "בית יוליה"	30				
	מעון סט. וינסנט	55				
	מעון "ידידה"	125				
מזרח ירושלים				120	30	
בית שמש				430		
סה"כ		426	215	980	30	450

מחוז הצפון

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות הרחבה	מס' מיטות חדשים	מס' מיטות הרחבה	מס' מיטות חדשים
מגדל	מעון מגדל	24				
עפולה	מעון "בית אורי"	24				
גבעת זייד	מעון "כפר תקוה"	110				
צפת				330	60	
טבריה-פוריה				220		
נצרת				350	140	
מגדל העמק				360	70	
שפרעם				430		
נהריה				430		
כרמיאל						320
סה"כ		158		2,120	270	320

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות	הרחבה	חדשים	הרחבה
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
קרית טבעון	מעון "קום"	55				
	מעון "פינת חן"	20				
קרית חרושת	מעון "נוה חמד"	95	300			
כפר חסידים	מוסד ע"ש קדושי אמשינוב	55				
בנימינה	מעון "בנימינה"	170				
חדרה	מעון "נסועה"	140				
שער מנשה	בית החולים שער מנשה	384				
קרית אתא			120	300		
רכסים				300		
ערה				160		
קרית ים					440	
סה"כ		919	1,060	120	440	

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			חדשים	הרחבה	חדשים	הרחבה
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
נתניה	מעון "בית חמדה"	52				
	מעון "בית חינה"	100				
	מעון "גיל"	40				
רעננה	מעון "שיקמה"	228				
	מעון כפר נחמן	132				
	מעון "מלין"	40				
כפר סבא	מעון "רוחמה"	192	430			
	מעון אניטה בר-דרור	13				
ראש העין	מעון "בני ציון"	288				
רמלה- לוד	מעון "מקים"	90	430			
נס ציונה	מעון לנוער	110				
	מעון "בית פנחס"	82				
רחובות	מעון "בר אילן"	20				
כפר יונה			130		130	
קדימה			430			
פתח תקוה			430			
ראשון לציון			400			
באר יעקב			340			
גן יבנה			300			
גדרה					300	
יבנה					310	
סה"כ		1,387	2,890	130	610	

מחוז תל אביב

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות	הרחבה חדשים	מס' מיטות	הרחבה חדשים
רמת השרון	מעון "בית טובה"	27	430			
הרצליה	מעון לבצלר	150				
בני ברק			430			
תל אביב			430			
חולון			430			
בת ים					320	
סה"כ		177	1,720		320	

מחוז הדרום

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות	הרחבה חדשים	מס' מיטות	הרחבה חדשים
באר שבע	מעון "בית אליהו"	20	300			
שדרות			350			
נתיבות			350			
אופקים			300			
מצפה רמון			350			
אשדוד					210	
דימונה					300	
סה"כ		20	1,650		510	

בתי חולים למחלות ממושכות

מחוז ירושלים

שם הישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			הרחבה	חדשים	הרחבה	חדשים
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
ירושלים	בית חולים לחולים כרוניים, קטמון 85					
	אגף רפואי בבית ההורים, בקעה 18					
ירושלים						
				500	120	
מזרח ירושלים				120		
בית שמש				100	65	
סה"כ		103		720	65	120

מחוז הצפון

שם הישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			הרחבה	חדשים	הרחבה	חדשים
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
צפת				120	20	
טבריה-פוריה				120	20	
נצרת עילית				100		
נצרת				120	30	
עפולה				160	40	
שפרעם				175	25	
מעלות				120	40	
כרמיאל				120	20	
סה"כ				1,035	195	

שם הישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון
			חדשים	הרחבה	חדשים
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
קרית ים	בית החולים "קרית ים"	57			
קרית אתא	בית החולים "קרית בנימין"	74			170
חיפה	בית החולים "יפה נוף"	53			
	אגף רפואי בבית ההורים של ארגון עולי מרכז אירופה	23			
	בית החולים "מעון הרופא"	15			
פרדס חנה	המרכז הגריאטרי "נוה אבות"	610			
חדרה	בית החולים "נוה שומרון"	46			
שער מנשה	בית זקנים תשושים	145			
סה"כ		1,023			170

שם הישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			מס' מיטות	הרחבה	מס' מיטות	הרחבה
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
נתניה	בית זקנים תשומים	279				
רעננה	בית החולים "נועם"	41				
	בית החולים "גן מרגוע"	36				
כפר מלל	"יד אסא"	35				
הוד השרון	בית החולים "זיו"	124				
	בית החולים "הדר"	50				
	בית החולים "בית רבקה גרוסמן"	14				
פתח תקוה	בית החולים "בית רבקה"	90				
	מוסד "גבעת השלושה"	195				
	בית החולים "בית יצחק"	43				
	סנטוריום ד"ר צלמונה	32				
ראשון לציון	בית זקנים תשומים	100				
רמלה	בית אבות "רחל"	28				
גדרה	בית החולים ע"ש הרצפלד	240			100	
	סנטוריום "שגב"	110				
טייבה				100		
כפר סבא				100	150	
נס ציונה				100		
באר יעקב				200		
מכבית					100	
סה"כ		1,417		500	350	

מחוז תל-אביב

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			חדשים	הרחבה	חדשים	הרחבה
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
הרצליה	בית החולים "אסא"	25				
	סנטוריום "דבורה"	21				
קרית אונו	בית החולים על שם סוסנסקי	28				
רמת גן	בית החולים "הבית הירוק"	23				
	בית החולים "נחת גן"	22				
(תל השומר)	בית החולים "רמת אסא"	55				
(רמת חן)	בית הורים של ארגון יוצאי מרכז אירופה	33				
תל אביב	בית החולים "בית מרפא" (ליכטנשטר)	100	200			
	מוסד "בית גילה"	10				
בת ים	בית החולים "רמת ים"	54				
בני ברק			200			
חולון			200			
סה"כ		371	600			

מחוז הדרום

שם היישוב	שם בית החולים	מס' מיטות ב- 1970	שלב 4.0 מיליון		שלב 5.0 מיליון	
			חדשים	הרחבה	חדשים	הרחבה
			מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות	מס' מיטות
אשדוד			100			
קרית גת			100			
אשקלון			120	100		
נתיבות			100			
באר שבע			150		100	
דימונה			100			
ערד			100	20		
סה"כ			770	120	100	

מוסדות לחינוך גבוה

אוניברסיטאות

מיכסות - קיצור מימצאי הסקר

קיימים בארץ בסה"כ 6 מוסדות אקדמיים גבוהים ובהם היו בשנת 1967/8 28,500 תלמידים. שטח קרקע של כל מוסדות אלה יחד הוא 4,180,000 מ"ר. שטח קרקע למוסד נע בין 700,000 ל-1,000,000 מ"ר ומספר ממוצע של הלומדים במוסד כ- 5,000 תלמיד.

שטח קרקע לסטודנט נע בין 140 ל-200 מ"ר
שטח בניין ממוצע למוסד כ- 175,000 מ"ר.
שטח בניין לסטודנט נע מ-6 עד 28 מ"ר.

אשר לשטח הבניין לסטודנט, נלקח בחשבון שלסטודנט במדעי הרוח והחברה דרוש שטח הוראה ומחקר שהוא בערך 1/4 מהשטח הדרוש לסטודנט במדעי הטבע (מפאת המעבדות) או הטכנולוגיה ואילו יחס שטחי הקרקע הוא בערך 1 : 2.

לאור העובדות האמורות אפשר לפרש את הבדלי השטחים בין אוניברסיטת ירושלים (1,000,000 מ"ר) והטכניון בחיפה (1,300,000 מ"ר). אוניברסיטת תל-אביב יוצאת דופן בגלל היותה בשלב בנייה, ועובדה זו גורמת לתכנית לימודים גדושה ושעות לימוד המגיעות במיקרים קיצוניים עד 60 שעות בשבוע לעומת 32 שעות בטכניון ובאוניברסיטה של ירושלים.

דוגמה מן הנורמות הרוסיות :

סוג בית הספר הגבוה	מספר התלמידים	שטח מגרש להוראה ומחקר (בד')	שטח מגרש לתרבות הגוף (בד')	סה"כ דונמים	האיתור
בתי ספר גבוהים כלליים	2,500	60	50	110	מחוץ לאיזור מגורים
	3,000	70	80	150	"
	3,500	80	90	170	"
	4,500	90	100	190	"
	6,000	100	100	200	"
בתי ספר גבוהים לטכנולוגיה ולמהנדסים	1,000	20	40	60	"
	1,500	30	40	70	"
	2,500	50	50	100	"
	3,000	60	80	140	"
	3,500	70	90	160	"
	4,000	80	100	180	"
חקלאות *	1,000	20	40	60	"
	1,500	30	40	70	"
	2,000	45	45	90	"
	2,500	50	50	100	"
	3,000	60	80	140	"
	3,500	70	90	160	"
מדעי הרוח	1,000	15	40	55	"
	1,500	20	40	60	"
	2,000	30	50	80	"
תרבות הגוף	400			120-100	"
	600			150-120	"
	800			180-160	"
	1,200			200-180	"

*אינו כולל שטחים לעיבוד חקלאי

המכסות המוצעות

לאחר שיקולים נקבע שטח ממוצע של קרקע (עם בינוי של 15% מהקרקע ב- 1 1/2 קומות) :

לפקולטות של מדעי הרוח והחברה	-	45,000 מ"ר ל- 1,000 תלמידים.
לפקולטות של מדעי הטכנולוגיה	-	110,000 מ"ר ל- 1,000 תלמידים.

לכל 1,000 סטודנטים נוספים יהיה צורך בשיטחי קרקע נוספים כאמור, ועוד תוספות כלליות של 30-40 דונם לספורט, לכל מוסד ומוסד.

שטח בניין מוצע ::

לפקולטות של מדעי הרוח והחברה	-	15 מ"ר בניין לסטודנט
לפקולטות של מדעי הטכנולוגיה	-	25 מ"ר בניין לסטודנט.

דוגמת אוניברסיטת הנגב : ל- 3,000 סטודנטים (ב- 1975) יהיה צורך ב- 67,000 מ"ר בניין ברוטו, על-מיגרש של 300.000 מ"ר (15% בניה) ועוד 30.000 מ"ר למיגרשי ספורט.

להלן מובא הסבר ופירוט של טבלה 2 שבתכנית המיתאר הארצית המוגשת.

תחזית מיספר הלומדים בחינוך האקדמאי לאוכלוסייה בת 4 מיליון נפש

מספר הלומדים במוסדות האקדמאיים יגיע בהתאם לתחזית, בשלב 4 מיליון לכ- 80.000 סטודנטים, וזאת לעומת כ- 26,000 בשנת 1966/7, דהיינו, גידול של 210% בקירוב. מתוך זה יגיע מיספר התלמידים הישראליים ל- 70,000 ויתר הסטודנטים יהיו זרים.

שיעור הלומדים במיסגרת להשכלה על-תיכונית היגיע בארץ בעת עריכת הסקר, ל- 8% מכלל אוכלוסיית הגילאים הרלבנטיים של 18-28. מתוכם, כ- 2/3 לומדים במוסדות אקדמאיים, ואילו השאר לומדים במוסדות על-תיכוניים מסוגים שונים. לפי ההנחה המקסימלית, נרשמים היום כ- 95% מבין מסיימי הבגרות לאוניברסיטאות, ולפי ההנחה המינימלית, נרשמים רק 65%. לשם השוואה נזכיר כי בארה"ב ממשיכים רק 50% מכלל מסיימי התיכון באוניברסיטה. נקבל, איפוא, כ- 70,000 סטודנטים ישראלים. ציפוף זה פירושו שמעל ל- 10% מכלל גילאי 18 עד 28 ילמדו במוסדות לחינוך גבוה (גילאי 18 - 28 יגיעו לכדי 600,000 נפש מתוך אוכלוסייה בת 4 מיליון).

על פי ההתפתחות שהייתה קיימת בעבר לגבי המישקלים היחסיים לכל אחד ממוסדות החינוך הגבוה, ובהתאם לתכניות החזויות לעתיד, הוחלט בשלב 4 מיליון על החלוקה הבאה :

תחזית של המוסדות האוניברסיטאיים			
1969/70	מיספרים מוחלטים	מישקל יחסי מכלל אוכלוסיית הסטודנטים (%)	סה"כ
מיספרים מעוגלים	ל- 4 מיליון		
37,400	80,000	100.0	אוניברסיטת ירושלים
13,600	24,000	30.0	אוניברסיטת תל-אביב
8,400	24,000	30.0	אוניברסיטת "בר-אילן"
4,400	12,000	15.0	הטכניון
6,300	12,000	15.0	אוניברסיטת חיפה
2,900	5,200	6.5	אוניברסיטת הנגב
* 1,400	2,400	3.0	מכון ויצמן
400	400	0.5	

* לא נכללים כאן הלומדים לתואר מגיסטר.

תחזית מיספר הלומדים בחינוך האקדמאי לאוכלוסייה בת 5 מיליון נפש

האומדן נערך עפ"י השיטה שבה נאמד סך הלומדים באוניברסיטאות עבור 4 מיליון נפש, היינו, האומדן הוא פונקציה של : מיספר הנירשמים לאוניברסיטה מבין מסיימי בחינות הבגרות, משך הלימודים הממוצע ושיעור מסיימי בחינות הבגרות מכלל הגילאים הרלבנטיים, כאשר המישתנה האחרון מביא בחשבון את המיבנה הדמוגרפי של האוכלוסייה היהודית.

בתחזית ל- 5 מיליון השארנו בעינם את השיעורים וההנחות שנתקבלו בתכנית ל- 4 מיליון, וזאת מתוך חוסר נתונים על השוני במיבנה הדמוגרפי עם גידול האוכלוסייה מ- 4 ל- 5 מיליון.

סך הכל הסטודנטים לאוכלוסייה כוללת של 5 מיליון נפש, יגיע כאמור לעיל, לכ- 100 אלף, מהם כ- 84 אלף ישראלים. היקף סטודנטים זה, משמעותו למעלה מ- 10% לומדים במוסדות החינוך הגבוה מכלל גילאי 18 - 28.

עיקר התוספת תופנה להרחבת מוסדות "צעירים", בעיקר שלוחותיהן של המוסדות הגדולים. הרחבה זו של השלוחות תואמת גם את תכניות הפיתוח של מוסדות האב.

בתי אולפנה

להלן מובא הסבר לסבלה 3 שבתכנית המיתאר הארצית המוגשת.

הסבלה מראה את תיפרוסת בתי האולפנה ואת מיספר מקומות הלימוד שיש להקצות בכל יישוב שבו אותרו בתי האולפנה.

התיפרוסת

כדי לשמור על תיפרוסת גיאוגרפית רחבה ככל האפשר, המתחייבת מהנימוקים לייסוד מוסדות כאלה, ויחד עם זאת להבטיח להם מיספר תלמידים כדרוש לפעולתם הרב - גוונית, נקבע שמיספר מוסדות ישמש גם מעבר לגבולות שיימצאו בהם, כדלקמן:

צפת תשרת את תושבי הנפות צפת, כנרת ועמק בית-שאן.

נתניה תשרת את תושבי נפת חדרה נוסף על אלה של נפתה היא.

כפר סבא, לוד-רמלה, גבעתיים וחולון ישרתו את כל תושבי הנפות פתח-תקוה, רמלה, רחובות ותל-אביב.

אשקלון תשרת גם במקצת את המחוזות תל-אביב והדרום.

חלוקת התכנית

התכנית נערכה רק עבור בתי אולפנה עירוניים ואינה נוגעת לאלה בהתיישבות העובדת, כדוגמת תל-חי, אהלו ומדרשת רופין עם 300 תלמידים בקירוב (1970/71), אליהם הצטרף לאחרונה בית-ברל.

כלל מניין התלמידים במוסדות הכפריים יאמד ב- 3,600 ו- 4,400 תלמידים, כאשר תגיע אוכלוסיית ישראל ל- 4 ול- 5 מיליון, בהתאמה. הגידול המשוער של תלמידי בתי אולפנה בהתיישבות העובדת מושתת על שיעור ההשתתפות בהם מצד אוכלוסיית ההתיישבות הזאת, שיעלה ב- 50% מעל לממוצע הארצי. (בין הלומדים בבתי מדרש למורים ולגננות בשנת 1970/71 היה האחוז של אלה שמקום מגוריהם בהתיישבות גדול פי שניים מאחוזם באוכלוסייה).

בתי האולפנה עבור האוכלוסייה הצפויה בהתיישבות לא נכללו בתכנית, כיוון שהקמתם תלויה בגיבוש באיזורים הכפריים ובמרכזיהם, כאשר שיטחם מובטח מראש במסגרת המרכזים האיזוריים.

בתי מדרש למורים ולגננות

קיצור מימצאי הסקר

לפי רשימת משרד החינוך קיימים בארץ 40 בתי-מדרש להכשרת מורים (מאלה קיימים 19 דתיים) והם מחולקים לשתי קבוצות :

קבוצה א : בתי מדרש הקשורים בחקלאות או חינוך גופני, ששיטחי הקרקע המצויים לידם נרחבים, לשם הוראת החקלאות והחינוך הגופני.

קבוצה ב : בתי מדרש רגילים להכשרת מורים לבתי ספר יסודיים, ששיטחי הקרקע שלהם מצומצמים יותר.

קבוצה א' :

קיימים בארץ 5 מוסדות מסוג זה : גבעת וושינגטון, מכון ווינגייט, קיבוץ מעברות, מכון פדגוגי ברחובות והמכללה בשדה-בוקר.

שטח הקרקע הממוצע למוסד מסוג זה	-	500 דונם
שטח ממוצע של רצפות הבניינים למוסד של 350 תלמיד	-	10,000 מ"ר
במוסדות אלה לומדים 1,741 תלמידים. שטח קרקע ממוצע לתלמיד הוא	-	1,400 מ"ר

קבוצה ב' :

מתוך 40 בתי מדרש, נתקבלו נתונים מדויקים על 33 בלבד.

לפי סקר, השטח הממוצע של קרקע למוסד הוא	-	4,000 מ"ר
שטח ממוצע לבניין לצורכי הוראה וכו'	-	1,150 מ"ר
מספר ממוצע של תלמידים	-	160 ת'
שטח ממוצע של קרקע מיגרש לתלמיד	-	25 מ"ר

דוגמאות של שטחים

לפי הוראות התחרות הפומבית לתכנון בית-ספר על-יסודי מקיף "דנמרק" בירושלים על מגרש של 10,000 מ"ר, (הכולל בית ספר מקיף, ספרייה שכונתית ומרכז ספורט לנוער) שה"כ שטח הרצפות הוא 7,329, ז"ר 12 מ"ר לתלמיד. אם נחסר את שטח כיתות המלאכה, אשר אינו דרוש בבתי מדרש למורים, את חדר האוכל המצוי בדרך כלל בפנימייה בלבד ואת סדנאות המורים, בסך הכל 3,075 מ"ר, ישאר שטח להוראה של 4,254 מ"ר רצפה ל- 600 תלמיד, ז"א 7 מ"ר שטח לימוד לתלמיד. לפיכך נקבעו שטחי המינימום כדלהלן :

שטח קרקע מוצע :

שטח מוצע למגרש - 4,000 מ"ר וכשקיימת פנימייה - 8,000 מ"ר.
שטח רצפות מוצע לבניין לצורכי הוראה לתלמיד - 8.7 מ"ר וכשיש פנימייה 30 מ"ר נוספים.
שטח מיגרש לתלמיד - 25 מ"ר.
הנורמה הזו מתאימה ל- 100 תלמידים. לכל 100 תלמידים נוספים יהיה צורך בעוד 2 דונמים נוספים של קרקע, כשהמוסד אינו כולל פנימייה. עם פנימייה, דרושים עוד כ- 3 דונם קרקע.

אומדן הביקוש לבתי מדרש למורים ולגננות

מיספר בתי המדרש יגדל ב- 13 מעל ל- 40 המוסדות הקיימים בשנת 1970/1, וזאת בכדי לקלוט מספר כפול של תלמידים (12,000 לעומת 5,100) שנמצאו בשנת 1970/1. מסקנה זו מתקבלת לאור עמדת משרד החינוך והתרבות, שבתי המדרש למורים ולגננות יוסיפו להתקיים כמוסדות עצמאיים במשך טווח התכנית, דהיינו עד שתגיע אוכלוסיית ישראל ל- 5.0 מיליונים **דבהצגת המפורסות להלן.**

ההנחות עליהן מושחת אומדן זה הן :

הגורמים הקובעים את הביקוש למקומות לימוד למורים ולגננות הם שיעורי העובדים בהוראה, גננות ומורים ל- 1,000 תלמידים ושיעור הלומדים בבתי המדרש הנדונים ל- 1,000 עובדים בהוראה (שיעורים שהצטיינו ביציבות ניכרת בעבר). לגבי העתיד יושפעו שיעורים אלה על ידי התמורות הבאות :

תחול העמקה בחובת לימוד בגן ילדים לאמור : בני 4 ו- 5 יהיו חייבי לימוד ומיספר המקדימים לבקר בגן ישתווה לזה של שנתון בקבוצת הגיל 4 - 0.

תחול הרחבה בביקור בגני ילדים על ידי השתתפותם של הילדים הלא - יהודים במידה שווה לזו של היהודים בביקור בגני הילדים. תמורה זו מתבקשת לאור העיור ההולך ומתפשט באוכלוסייה הלא-יהודית.

תוארך תקופת ההכשרה של הגננות בשנה ותגיע לשלוש שנים, כך שמספר הלומדות יצטרך לגדול ב- 50% על זה שהיה דרוש קודם.

תושלם הנהגת הריפורמה במערכת החינוך, כך שתחום פעולתם של המורים בוגרי בתי-המדרש יפחת לשש דרגות לימוד במקום שמונה (כתות א' עד ו' במקום א' עד ח').

יפחת מיספר השעות של עובדי ההוראה שייחשב למשרה שלמה בשיטת ממספר השעות המקובל, כך שמיספר העובדים ליחידת-עבודה יגדל ב- 16.5%.

לא ישתנה הביקוש לבוגרי בתי מדרש לצורכי תחלופת העובדים כעת, עקב שינויים בהרכב הגיל והנטייה לפרישה של עובדים ולומדים, כיוון שאלה יישארו יציבים.

מועד היתגשמותן של הנחות אלה אינו ברור, אך אין ספק שהן תיהפכנה למציאות בטווח התכנית. אולם כיוון שחלק מהתמורות הצפויות מחייב הרחבת המסגרות הקיימות, בשנים מספר מראש, כדי להבטיח את היצע העובדים הרצוי כשהתמורות תצאנה לפועל, היה צורך לערוך גם את אומדן הביקוש לשלב 4 מיליון על פי ההנחות האמורות.

גישה זו תיראה מוצדקת עוד יותר מתוך תשומת לב לעובדה שמטרת האומדן להביא להקצאת שטחים מספיקים לצורכי בתי המדרש שיספיקו בכל עת. הבטחת שטחים זו תידרש בוודאי בהקדם האפשרי.

סיכום האומדן משתקף בלוח מס' 1, להלן :

לוח 1 : הביקוש למקומות לימוד בבתי מדרש למורים ולגננות על הרקע של אוכלוסייה, תלמידי גני-ילדים ובתי-ספר ומורים בשנת 1968 (1)

ב א א ל פ י ם			ב א ח ו ז י ם (3)			
1968	שלב 4 מיליון	שלב 5 מיליון	1968	שלב 4 מיליון	שלב 5 מיליון	
2,810.0	4,000.0	5,000.0	100.0	100.0	100.0	אוכלוסייה :
468.0	770.0	921.6	16.5	19.6	18.4	תלמידים :
						מורים
27.8	39.8	48.0	5.9	5.2	5.2	וגננות (2) :
						תלמידי בתי
6.4	9.1	11.1	23.0	24.8	23.0	מדרש :

(1) נבחרה כאן שנת 1968, כיוון שזו האחרונה עבורה נמצאו נתונים עבור מיספר הילדים בגני ילדים.

(2) מיספר המורים והגננות לשנת 1968 כולל אומדן של מיספר גננות בסך 3,200 עובדות המבוסס : על הנתונים לתלמידי גן וגננות בשנת 1966/7, השנה האחרונה עבורה פורסמו נתונים לגבי שני המישתנים האלה.

(3) כל נתון מהווה 100% לגבי הנתון הבא מתחתיו, לדוגמא: מספר התלמידים הוא 100% לגבי מורים וגננות ומספרם של אלה הוא 100% לגבי תלמידי בתי המדרש למורים ולגננות.

עריכת התכנית הושחתה על שני העקרונות הבאים:

יש להגדיל מימצאי האומדן ב-10% בקירוב, כדי להבטיח עתודה מספקת במיקרה של גידול אוכלוסייה מהיר מן החזוי, או לנוכח כל שינוי אחר העשוי לגרום לגידול הביקוש. המניע לכך הוא ההתחשבות בצורך להבטיח שטחים העשויים להיות דרושים, ולו בעתיד רחוק יותר, ככל ההקדם. צורך זה נובע מתנאי הצפיפות ההולכים וגוברים כתוצאה מהגידול המזורז של אוכלוסיית ישראל.

יש לשאוף לחלוקה שיוויונית של מקומות הלימוד בבתי-המדרש. לכן יש לחתור להתאמה אפשרית של אחוז האוכלוסייה ושל מקומות הלימוד בבתי המדרש לא רק בכל מחוז, אלא בכל נפה אדמיניסטרטיבית.

אומדן הביקוש למקומות לימוד לגננות

יסודות האומדן של הביקוש למקומות לימוד לגננות הם השיעורים של גננות ל-1,000 תלמידי גן ותלמידות בתי-מדרש ל-1,000 גננות, המתקבלים מהנתונים שפורסמו רק פעם אחת ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, וזאת עבור שנת הלימודים 1966/7 במערכת החינוך העברית בלבד.

השיעורים האמורים לאותה שנה היו לפי השנתון הסטטיסטי מס' 22 לשנת 1971 ע' 546 ואילך:

שיעור הגננות ל-1,000 תלמידי גן ילדים הוא 32.4.
מספר תלמידות בבתי מדרש ל-1,000 גננות בעבודה הוא 210.
הביקוש למקומות לימוד לגננות, כשאוכלוסיית ישראל תגיע ל-4.0 ול-5.0 מיליונים, ייאמד ב-3,200 וב-3,800 בהתאמה, במקום 600 בקירוב בשנת 1966/7.

סיכום האומדן בשתקף בלוח מס' 2 להלן:

לוח 2: הביקוש למקומות לימוד לגננות לאוכלוסייה בת 4 ו-5 מיליון נפש (באלפים)

שלב 5 מיליון	שלב 4 מיליון	
315.0	268.2	מספר תלמידים:
11.9	10.1	גננות לפי 37.8 לכל 1,000 תלמידים:
		מקומות לימוד לפי 315 מקומות לכל 1,000 גננות
3.8	3.2	בעבודה:

אומדן הביקוש למקומות לימוד בבתי מדרש למורים

יסודות האומדן של הביקוש למקומות לימוד למורים בכיתות יסוד א' - ו' בעתיד, הם השיעורים של מורים ל-1,000 תלמידים בבתי ספר יסודיים ושל תלמידי הוראה בבתי מדרש ל-1,000 מורים בבתי ספר יסודיים, כפי שהם נובעים מפירוט הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל מס' 22 לשנת 1971 ע' 546 ואילך.

השיעורים האמורים לשנת הלימודים 1969/70, בדומה לאלה לשנים קודמות, היו:

מספר המורים ל-1,000 תלמידים במערכת העברית הוא 54.8.
מספר המורים ל-1,000 תלמידים במערכת הערבית הוא 37.1.
מספר התלמידים בבתי מדרש למורים ל-1,000 מורים בעבודה במערכת העברית הוא 210.
מספר התלמידים בבתי מדרש למורים ל-1,000 מורים בעבודה במערכת הערבית הוא 148.

הביקוש למקומות לימוד למורים בבתי ספר יסודיים (כתות א' עד ו') כשאוכלוסיית ישראל תגיע ל-4.0 ול-5.0 מיליונים, ייאמד ב-5,900 וב-7,300 בהתאמה, במקום 4,800 בקירוב בשנת 1970/1.

מיספר תלמידי ההוראה בבתי המדרש צפוי איפוא לגידול של 20% בקירוב בהשפעה המצטברת של גידול מספר התלמידים בכיתות בית הספר היסודי לפי תחזית פיזור האוכלוסיה, בת 4.0 מיליון ו- 5.0 מיליונים, ועל סמך ההנחות המפורטות בסעיפים דלעיל, אף על פי שהן כוללות צימצום שדה הפעולה של מורים אלה משמונה לשש דרגות לימוד, כתוצאה מהביצוע של הרפורמה במערכת החינוך.

סיכום האומדן משתקף בלוח מס' 3, להלן:
לוח 3: הביקוש למקומות לימוד למורים בבתי ספר יסודיים לאוכלוסיה בת 4 ו-5 מיליון נפש (באלפים).

שלב 5 מיליון		שלב 4 מיליון		מערכת :
ערבית	עברית	ערבית	עברית	
124.1	482.5	109.6	392.2	מיספר התלמידים בכיתות א' - ו' :
5.4	30.7	4.7	25.0	מיספר המורים לפי 63.9 במערכת העברית ו- 42.4 במערכת הערבית לכל 1,000 תלמידים:
0.8	6.5	0.7	5.2	מקומות לימוד בבתי מדרש לפי 201 במערכת העברית ו- 150 במערכת הערבית לכל 1,000 מורים בבתי ספר יסודיים :

ההתפלגות הגיאוגרפית של בתי מדרש למורים ולגננות

בעוד שצמיחתם של בתי מדרש הייתה סטיכית, שואפת התכנית להתאים את החלוקה הגיאוגרפית של מיספר מקומות הלימוד של האוכלוסיה וזאת מבלי להביא בחשבון את ההפרשים הקלים יחסית בין החלוקה הגיאוגרפית של האוכלוסיה וזו של התלמידים.

לוח 4 : ההתפלגות הגיאוגרפית של מקומות הלימוד בבתי המדרש ושל האוכלוסיה בשנת 1970 ובשנים 4 ו-5 מיליון, לפי מחוזות (באחוזים).

התלמידים	סה"כ	ירושלים	הצפון	חיפה	המרכז	תל-אביב	הדרום
1970	100.0	18.4	11.0	8.7	22.7	32.4	6.8
שלב 4 מיליון	100.0	12.6	15.7	15.2	17.5	26.8	12.2
שלב 5 מיליון	100.0	13.0	16.3	15.6	17.6	24.6	12.9

האוכלוסיה	סה"כ	ירושלים	הצפון	חיפה	המרכז	תל-אביב	הדרום
1970	100.0	10.8	15.3	15.4	17.9	29.4	11.1
שלב 4 מיליון	100.0	12.6	15.7	15.2	17.5	26.8	12.2
שלב 5 מיליון	100.0	13.0	16.3	15.6	17.6	24.6	12.9

במגמה להתאים את ההתפלגות הגיאוגרפית של בתי המדרש ומקומות הלימוד בהם, לזו של האוכלוסיה, חולקה התוספת הדרושה של מקומות הלימוד, עקב הגידול במיספר התלמידים, כמשתקף בלוח הבא :

לוח 5 : התפלגות בתי מדרש למורים ולגננות בשנת 1970 ובשלב 5 מיליון (באלפי מקומות לימוד)*

המחוז	1970	שלב 5 מיליון**	מקומות לימוד	התוספת של מקומות לימוד	מוסדות חדשים
סה"כ	5.1	11.9	6.7	13	
ירושלים	0.9	1.3	0.4	1	
הצפון	0.1	2.0	1.8	5	
חיפה	0.9	1.9	1.0	2	
המרכז	1.1	2.1	1.0	2	
תל-אביב	1.7	3.0	1.3	1	
הדרום	0.4	1.6	1.2	2	

* אי התאמות הן תוצאה של עיגול מספרים.
** עפ"י תוספת של 10% כאמור.

יש להתאים את התפלגות מקומות הלימוד בבתי המדרש לא רק לזו של האוכלוסייה במקגרת המחוזות האדמיניסטרטיביים אלא גם בנפות. גם החינוך שואף להביא לכך, שלא ישארו מוסדות בעלי מיספר תלמידים נמוך מ- 250 וכי הוא רואה ב- 450 תלמידים למוסד מיספר אופטימלי למוסדות, שתקופת הלימוד בהם היא 3 שנים. יחד עם זאת, אין להתעלם מקיום מוסדות בעלי ציביון מיוחד המונע את העמדתם על הגודל התיקני, כגון : מוסדות מיוחדים ללא-יהודים, להתיישבות העובדת, לספורט ולחקלאות.

המסקנות מן הממצאים האמורים לגבי בתי מדרש למורים ולגננות הובאו במרוכז בטבלה 4 שבתכנית המיתאר הארצית המוגשת.

בתי ספר חקלאיים

מימצאי הסקר ומיכסות

ניבדקו במפורט 18 בתי ספר חקלאיים והתקבל שטח קרקע ממוצע למוסד של כ- 1,000,000 מ"ר. ב- 18 בתי ספר החקלאיים הנסקרים, לומדים כיום 6,700 תלמידים. מספר ממוצע של תלמידים למוסד הוא 370. השטח הממוצע של קרקע חקלאית לתלמיד הוא, אפוא, כ- 3,000 מ"ר. שטח ממוצע של רצפות הבניינים ב- 18 בתי הספר החקלאיים הנסקרים הוא 38 מ"ר לתלמיד.

שטח הרצפות מחושב כדלהלן :

לצורכי הוראה	7.5 מ"ר לתלמיד
לפנימיה	30.0 " "
ועוד מגרש ספורט בשטח של	20.0 " "

ז"א שלכל 100 תלמידים יהיה צורך ב- 3,750 מ"ר רצפות ועוד 2,000 מ"ר מגרשי ספורט. לפי האמור יוצא, שיש צורך ב- 57.5 דונם לכל 1,000 תלמידים. כן דרושה חצר משק, כשל- 100 תלמידים דורשים לכך 50 דונם ולכל 100 תלמידים נוספים 40 דונם בלבד.

דוגמאות

בקביעת המיכסות נלקחו בחשבון הנורמות הרוסיות, לפיהן יש צורך, בבית ספר חקלאי של 1,000 תלמידים, בשטח מיגרש להוראה לתלמיד - 20 מ"ר ובשטח מיגרש לתרבות הגוף - 40 מ"ר לתלמיד. סה"כ 60 דונם ל- 1,000 תלמידים ו- 70 דונם ל- 1,500 תלמידים (אינו כולל בנייני משק).

להלן דוגמת פנימיה (יד-אליהו, ת"א) לפיה נקבעו כל שטחי הפנימיות לכל סוגי בתי-הספר :

קומה א'	-	14 חדרי שינה	514.40 מ"ר
קומה ב'	-	14 חדרי שינה	514.40 מ"ר
סה"כ		28 חדרי שינה	1,028.80 מ"ר

בכל חדר שינה יש שתי מיטות, היינו, 56 מיטות, ל- 100 מיטות יהיה צורך ב- 2,056 מ"ר רצפות (כולל חדרי שירותים).

בפנימיה קיימים חדרי לימוד בשטח של 246 מ"ר בכל קומה, סה"כ בשתי קומות 492 מ"ר, בשביל 56 תלמידים. בשביל 100 תלמידים יהיה צורך ב- 984 מ"ר חדרי לימוד.

קיימים, נוסף על הנ"ל, מטבח, מחסנים, וחדר אוכל בשטח של 500 מ"ר.

סה"כ שטח הרצפות ל- 100 תלמידים בפנימיה : 3,540 מ"ר. יוצא שלתלמיד אחד יהיה צורך ב- 35 מ"ר שטח רצפות.

המיספר הזה מתאים למיספרים בספרו של נויפרט - "פנימיות".

תחזית הגידול לאוכלוסייה של 4 מיליון ושל 5 מיליון

הגודל השכיח של בי"ס חקלאי הוא 200 - 300 תלמידים. בשנת 1970/71 (תשל"א) למדו 7,855 תלמידים ב- 31 בתי ספר חקלאיים. בשלב 4 מיליון ילמדו כ- 9,300 תלמידים ובשלב 5 מיליון כ- 10,200 תלמידים. מיספר בתי הספר שיידרש בכל אחד מהשלבים יהיה 37 ו- 38 בהתאמה.

ההנחות ביסוד האומדנים הללו הן :

(1) שיעור המועסקים בענף החקלאות מכלל המועסקים ירד מ- 17.1% ב- 1960 ל- 9.2% ב- 1970.

(2) מיספר התלמידים הלומדים בבתי ספר חקלאיים ירד מ- 3.0 לאלף נפש באוכלוסייה ב- 1964/65 ל- 2.6 לאלף נפש באוכלוסייה ב- 1970/71.

על פי התחזיות הארציות תימשך ירידת המועסקים בחקלאות ונראה כי גם ירידת מספר התלמידים בבתי ספר חקלאיים תימשך, אם כי בקצב איטי מעט, כיוון שבתי הספר החקלאיים משמשים מסגרת חינוכית לא רק לאוכלוסייה החקלאית, אלא גם לתלמידים מקרב האוכלוסייה העירונית וכן לקליטת נוער מחו"ל. הונח על כן, שמיספר התלמידים בבתי הספר החקלאיים יגיע ל- 2.3 לאלף נפש באוכלוסייה בשלב 4 מיליון ולכ- 2.1 לאלף נפש בשלב 5 מיליון. תוספת התלמידים הצפויה תסתכם ב- 1,420 לתקופת שלב ראשונה וב- 925 בתקופת שלב שניה.

כ- 1,100 מכלל התוספת של 2,345 תלמידים מכוונת להיקלט במוסדות קיימים שמיספר תלמידיהם מצומצם מאד, ואיתורם וכושר קליטתם מאפשרים זאת. כ- 1,250 תלמידים ייקלטו ב- 7 בתי ספר חדשים. המוסדות החדשים אותרו, כפי שמשחקף בתשריט של התוכנית, בהתחשב עם המבוקש למקומות לימוד, בפרט מקרב האוכלוסייה הלא יהודית, והאפשרויות הפיזיות.

להלן מובא הסבר ופירוט של טבלה 5 שבתכנית המיתאר הארצית המוגשת.

התפלגות מיספר התלמידים בבתי הספר החקלאיים לפי
מחוזות לשנת 1970/71 ולאוכלוסייה של 4 ו- 5 מיליון

שנה/יעד	סה"כ במיספרים	סה"כ באחוזים	ירושלים	הצפון	חיפה	המרכז	תל-אביב	הדרום
מיספר התלמידים	1970/71							
לאלף נפש	4 מיליון							
	5 מיליון							
אחוז התלמידים	1970/71							
הלומדים בבתי	4 מיליון							
ספר חקלאיים	5 מיליון							
חוספת התלמידים	עד 4 מיליון							
הצפויה	בין 4 ו-5 מ'							
מיספר בתי-הספר	עד 4 מיליון							
החדשים	בין 4 ו-5 מ'							
אחוז האוכלוסייה	3 מיליון							
	4 מיליון							
	5 מיליון							

קיצור מימצאי הסקר

בשמונת בתי-הספר הימיים ובמגמות הימיות שנסקרו בארץ, השטח הממוצע למוסד הוא כ- 60,000 מ"ר ומיספר התלמידים הממוצע היום למוסד הוא - 260.

בעתיד יהיה מיספר התלמידים הממוצע למוסד כ- 450. התוספת תיספג במוסדות הקיימים. שטח בניין ממוצע לתלמיד הוא 36 מ"ר, כולל פנימייה.

כבר היום יש תכניות להגדלת שטח הרצפות של כמה בתי-ספר ימיים קיימים, ולאור העובדה הזו, ובהסתמך על הסקר שבוצע, נקבעו המיכסות כדלקמן :

השטחים המוצעים :

שטח מינימום של קרקע מוצע למוסד של 100 תלמידים - 50 דונם (לפי דוגמת בית ספר ימי חדש שהוקם באשדוד).

שטח רצפות ברוטו מוצע :

36 מ"ר (כולל פנימייה) לתלמיד

לכל 100 תלמידים נוספים יהיה צורך בעוד 30 דונם קרקע נוספים.

דוגמה : בית הספר הימי ע"ש רוגוזין באשדוד : שטח הרצפות ל- 70 תלמידים הוא 2,500 מ"ר, כלומר : כ- 36 מ"ר לתלמיד (כולל חדרי הוראה, מינהל, מעבדות ופנימייה). בעתיד יוגדל שטח הרצפות ל- 9,000 מ"ר ברוטו, ובית הספר יכיל מספר גדול יותר של תלמידים.

תחזית גידול מיספר התלמידים לשלב 4 מיליון :

התחזית המובאת כאן מבוססת על תכנית לתכנון ופיתוח מערכת החינוך הימי לעשור השלישי (1980) שנערכה במסגרת המחלקה לחינוך ימי במשרד החינוך.

תכנית הפיתוח האמורה מיועדת להדביק את צורכי הגידול של צי הסוחר ושאר צורכי המשק בכוח אדם ימי, תוך אי הגדלת שיעור הימאים הזרים המשרתים בצי הסוחר. בהתאם לאומדנים של התכנית, יהיה בשנות ה-90 צורך במערכת חינוך ימי בהיקף של למעלה מ- 4,500 תלמידים, וזאת לעומת 2,000 תלמידים כיום. ההרחבה יכולה להיעשות במסגרת בתי-הספר הקיימים ולכלל היותר תידרש הקמת בית ספר אחד נוסף.

לפי מימצאי הסקר, למדו בשנת 1967 2,000 תלמידים ב- 8 בתי ספר ימיים, לעומת 900 תלמידים בשנת 1964, ז"א שבתוך שלוש שנים הוכפל, ואף יותר מזה, מספר התלמידים.

תכנית הפיתוח של מערכת החינוך הימי מבוססת גם על תחזית ביקוש לכח אדם ימי מוסמך שנערכה במשרד התחבורה. התכנית מיועדת כאמור, לענות על הביקוש הצפוי לכח-אדם ימי תוך אי הגדלת שיעור הימאים הזרים, המהווים כיום 35% מכלל העובדים בצי הסוחר ו- 45% מהקצונה. תכנית זו יוצאת מההנחה שהחינוך הפורמלי אינו חייב לספק יותר מ- 80% ממיספר קציני הים הנדרשים ו- 50% ממיספר דירוגי הסיפון והמכונה, כאשר שאר הביקוש יתמלא ממקורות לא - פורמליים.

התכנית מביאה בחשבון שיעור גידול שנתי של 4% בצי הסוחר.

תכנית הפיתוח של מערכת החינוך הימי מביאה בחשבון שיעורי נשירה סגוליים בגמות הלימוד השונות.

ההיקף הנדרש של מערכת החינוך הימי לשנת היעד האמורה, מגיע לפי התכנית ל- 3,300 תלמיד ביבשה ו- 600 תלמידים בים. מיספר הבוגרים השנתי יגיע באותו מועד לכ- 800 ימאים, מהם 500 קצינים והשאר דירוגי סיפון ומכונה. האומדנים נלקחו על יסוד אותן ההנחות לגבי שיעורי גידול הביקוש, והיחס הנדרש בין הביקוש לימאים לבין מערכת החינוך. בהתאם לכך מתקבל, שבשנת היעד יזדקק המשק לתוספות של 100 קציני ספנות, 330 דירוגי סיפון ומכונה ו- 100 בוגרי דייג. בהתאם לכך חייבת מערכת החינוך הימי לשנת היעד להקיף 3,850 תלמיד + 750 תלמידים בים ב- 130 כיחות ביבשה ו- 30 כיחות בים.

ביצוע התכנית לשנת היעד של 4 מיליון/במיסגרת בתי הספר הקיימים על-ידי הרחבתם ונראה שגם לשנת היעד של 5 מיליון ניתן עדיין להישאר במיסגרת בתי-הספר הקיימים ולכל היותר תידרש הקמת בית ספר ימי אחד נוסף.

ריכוז המסקנות לגבי בתי ספר ימיים מובא בטבלה 6 שבתכנית המיתאר הארצית המוגשת.

א י צ ט ד י ו נ י ם

מימצאי סקר ותחזית ל- 4 ול- 5 מיליון תושבים

לפי סקר האיצטדיונים בארץ ולפי נתוני רשות הספורט שסופקו לעורכיו, (הנתונים האחרונים שנמסרו היו נכונים לשנת 1968), קיימים בארץ 38 איצטדיונים עם סה"כ 287,500 מקומות ישיבה, דבר המאפשר, לכאורה, 7,500 צופים לכל איצטדיון בממוצע, אף שהתמונה במציאות שונה לחלוטין, כמסתבר מן הטבלה 7 שבתכנית המיתאר הארצית המוגשת.

לקביעת הצורך באיצטדיונים לעתיד, לאוכלוסייה בת 4.0 מיליון נפש, הובאו בחשבון האיצטדיונים הקיימים עם התוספת הדרושה לפי כל מחוז ונפה, ובסך הכל תוספת של 144,800 מקומות.

לאוכלוסייה בת 5.0 מיליון יהיה במיספר מקומות שיגיע לכדי 534,200. לאמור, נזדקק ל- 101,900 מקומות נוספים שיחולקו אף הם בין הנפות והמחוזות. בנוסף לאלה יתווסף מיספר איצטדיונים ארציים, אשר ישמשו את האוכלוסייה בעת כינוסים גדולים ומופעים מיוחדים. איצטדיונים אלה הופיעו תחת השם "תוספת איזורית מיוחדת", ויאותרו במקומות הבאים :

(א) השלמת איצטדיון חדש בקרית אתא עד לקיבולת של 60,000 מקומות ישיבה, שהם תוספת איזורית מיוחדת בת 37,000 מקומות בקירוב.

(ב) תוספת 20,000 מקומות באיצטדיון רמת-גן, בנוסף ל- 50,000 המקומות המצויים בו.

(ג) הקמת איצטדיון חדש בן 30,000 מקומות מדרום לחולון.

(ד) הקמת איצטדיון חדש בן 50,000 מקומות ישיבה בבאר שבע.

באופן זה תקבל בכל האיצטדיונים, למועד הגיע האוכלוסייה ל- 5.0 מיליון נפש, 671,000 מקומות בקירוב, כאשר 137,000 מתוכם מיועדים לצרכים מיוחדים, מחוץ למסגרת הקבועה הנדרשת בכל איזור.

מיכסות קרקע

גודל האיצטדיונים ייקבע לפי דוגמאות מחו"ל. לפי הנורמות הרוסיות והצרפתיות יש צורך למינימום 200-250 דונם קרקע עבור איצטדיון בן 50-100 אלף צופים ואילו עבור איצטדיון המכיל בין 25 ל- 50 אלף צופים נדרשת מישבצת קרקע בת 100-150 דונם. בהתאם לכך נקבע שלמען 25,000 צופים יהיה צורך ב- 120 דונם מינימום, כולל שיטחי החנייה, ולמען איצטדיון בן 50,000 מקומות ישיבה כ- 200 דונם קרקע, כולל שיטחי החנייה.

ריכוז המסקנות לגבי איצטדיונים הובא בטבלה 7 שבתכנית המיתאר הארצית המוגשת.

המועצה הארצית לתכנון ולבניה
תכנית מיתאר ארצית למוסדות - מס' ת/מ/א/7
(להלן - "התכנית")

הערות לתכנית של הוועדה מחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים ומחוז תל-אביב - יפו, שהוגשו למועצה הארצית לתכנון ולבניה (להלן - "המועצה")

המועצה העבירה העתקי התכנית לוועדות המחוזיות לתכנון ולבניה למתן הערות, בהתאם להוראות סעיף 52 לחוק התכנון והבניה.

נתקבלו הערות רק משתי ועדות מחוזיות לתכנון ולבניה, של מחוז ירושלים ומחוז תל-אביב - יפו.

הערות הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים

1. ההצעה לגבי ירושלים לא סבירה. המיספרים שניקטו לגבי מחוז ירושלים קטנים בהרבה לעומת התכנית המוסמכת לגידול העיר בשיעור של לפחות 5% מדי שנה ולכן אין תשובה נאותה למוסדות הדרושים לצורכי האוכלוסייה.
2. ההפרש בין התכנית (גם עם התיקון של 50% לגבי ירושלים) לבין המיספרים המוסכמים יהיה אז בין 450,000 תושב ל- 525,000, שהוא הפרש מהותי. כן, אין אפשרות להגדיל נתוני ירושלים ב- 50% מבלי שלמשמעות זו תהיה השלכה ליתר המחוזות, על ידי הקטנה באותם מחוזות.
3. המיספרים לגבי החינוך הגבוה נמוכים מידי לעומת תכניות מוסכמות לגידול האוניברסיטה.
4. אין נתונים לגבי מצב קיים של מוסדות סעד.
5. התכנית לא מדברת על שלבי ביצוע ועיתוי ולכן לא ניתן לבחון הריאליות של הנתונים ועלול להיווצר פיגור ניכר בין התכנית לבין הביצוע הריאלי או האפשרי.
6. התכנית היא סכמטית.
7. רצוי היה שתינתנה בתכנית מספר אלטרנטיבות לשיקול דעתה של הוועדה המחוזית.
8. לגבי בתי חולים, יש חשש כי על אף התוספת של 50% לא יענה הגידול המוצע על דרישות האישפוז המעשיות בגלל מתן משקל מבוטל לאוכלוסייה הערבית הסמוכה. בפרוגרמה נאמר כי 20% מהתושבים של השטחים המשותפים יקבלו טיפול רפואי בירושלים לעומת 60%, אשר יקבלוהו במחוז הצפון ו- 20% במחוז הדרום. אין החלוקה הזאת מובנת כלל ולא הובאו נתונים לחזק קביעה זו, הנראית לכאורה בלתי סבירה, לאור מיקומה הגיאוגרפי של ירושלים ביחס לשיטחי יהודה ושומרון.
9. הסבלה המראה התפלגות בתי חולים קיימים להרחבה אינה כוללת בתי חולים הנמצאים בחלק המזרחי של ירושלים.
10. יש להחליט על בנייתו של בית חולים נוסף בירושלים, דבר שלא הובא בתכנית, ורצוי למקמו בדרום העיר.

11. התכנית מדברת על הקמתו של בית חולים כללי בבית שמש רק בשלב ב' לתכנית. יש לבדוק מחדש הקמתו של בית חולים כללי עוד בשלב א' לתכנית ואולי לשלב בנייתו עם הקמתו של בית החולים למחלות ממושכות, שדובר להקים בשלב א'.
12. התכנית אינה מדברת על הקמת אוניברסיטה נוספת או מכונים מיוחדים במחוז ירושלים, אלא הרחבתה של האוניברסיטה העברית והקמת בית אולפנה אחד. כל מי שרואה בירושלים מרכז חינוכי פוטנציאלי לא רק למדינת ישראל אלא לאיזור רחב יותר יכול לתמוה על כך. לא זו בלבד שמשקלה של ירושלים כמרכז חינוכי אינו עולה, הוא אף יורד. התכנית צופה שבהגיע אוכלוסייתה של מדינת ישראל ל- 5 מיליון תושבים, אחוז הסטודנטים הלומדים בירושלים ירד לעומת האחוז הנוכחי. תל-אביב לעומת זאת, צפויה להגיע לאחוז זהה עם ירושלים.
13. לגבי איצטדיונים, דרישות הקרקע מבוססות על נורמות רוטיות הכוללות מיכסות שיטחי חנייה ורצוי שהתכנית תחשב שיטחי חנייה עפ"י תקן חנייה ישראלי.
14. יש להוסיף לתכנית בנוסף להמלצות הכמותיות, גם המלצה איכותית מפורשת אשר תהווה הנחייה תכנונית להפנות אל ירושלים את כל המוסדות הארציים, לרבות מיתקנים חד-פעמיים כגון מיתקני ספורט בתקן בינלאומי וכו', אף אם הדבר כרוך בהשקעות גדולות יותר מאלה הדרושות לכך בשפלה או במקומות אחרים.
15. יש להתייחס לעניין פיתוחה של ירושלים לא רק בהיותה בירת ישראל אלא גם בהתייחס למעמדה בעולם. קיימת מגמה ממשלתית מוצהרת בכיוון זה וכבר עתה נעשים מאמצים להעביר את משרדי הממשלה וגופים ציבוריים שונים לירושלים. משקלה המיוחד של ירושלים לא קיבל ביטוי הולם בתכנית זו.

תגובות המועצה להערכות הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז ירושלים

1. אומדן מיספר התושבים של ירושלים העיר בסוף תקופת התכנית הוא 560,000 נפש, לעומת 470,000 לשנת 2011 לפי הגירסה הגבוהה ביותר בתכנית אב לירושלים ("תחזית התמורות באוכלוסיית ירושלים בתקופה 2011 - 1961", מאי 1967, המשרד לתכנית אב ירושלים, ע' 5). שיעור הגידול השנתי הממוצע של 5% לפחות עבור אוכלוסיית ירושלים אינו תופש בתכנית האב ואילו זה שביסוד התכנית המוגשת כזה הוא 4.7%.
- איך היעד הגבוה לירושלים מונע את האיזון ליתר איזורי הארץ במסגרת 5.0 מיליונים למרות החשש המובע בהערות.
2. בנושא המוסדות לחינוך הגבוה מוזנת התכנית בעיקר ע"י מיספר התלמידים הישראליים. למיספר תלמידים גדול מן החזוי כמוסבר, ניתן יהיה למצוא אתרים מתאימים למוסדות לימוד עפ"י הסקר למוסדות-ציבור, שמימצאו ניכללו בתכנית למחוז ירושלים. באורח זה הובטחה לתכנית הגמישות הדרושה, מבלי להרבות באלטרנטיבות שרירותיות.
3. התאמת מיספר המיטות בבתי החולים לגודל האוכלוסייה במחוז מוכחת ע"י השוואת אחוז האוכלוסייה עם אחוז המיטות. (ראה דברי הסבר של התכנית).

הנאמר על האוכלוסייה בשטחים מעבר לגבול "הקו הירוק" נובע מאי-הבנה. מדובר על השתייכותם של כ- 60,000 יהודים לבתי החולים שבשטח המדינה ולא על האוכלוסייה הלא-יהודית, כפי שהובן בסעות. בתי החולים של מזרח ירושלים נכללו בתכנית, ואולם הם פרטיים ולכן לא נלקחו בחשבון כמוסדות להרחבה.

לא נמצא שום צורך לקבוע יותר משני בתי חולים במחוז ירושלים, אחד בירושלים העיר, שיקום עוד בשלב של 4.0 מיליונים והשני בבית שמש בשלב ל- 5.0 מיליונים. סדר הפיתוח נקבע ע"י התפלגות האוכלוסייה.

4. ההעדפה המוצעת של ירושלים באיתור איצטדיונים נענתה באופן מכסימאלי בתכנית. יחד עם זאת יש להבין, שאיתורו של שטח רחב ידיים הדרוש לאיצטדיון גדול, אינו אפשרי בתוך השטח העירוני.

הערות הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז תל-אביב - יפו

א. בתי חולים

1. קיימת אי-בהירות ביחס למיספרי המיטות הקיימות, הנמצאות בבנייה והחזקות: שייבנו בעתיד, שפורסמו בדברי ההסבר לתכנית. לדוגמה: בבית החולים "איכילוב" קיימות למעשה 375 מיטות, (בדברי ההסבר צויין שקיימות 207 מיטות) וכבר מוצא מכרז להוספת 400 מיטות; לגבי בית החולים "תל-השומר", למעשה קיימות בו 500 מיטות ובתכנון להרחבת בית החולים נכללו 400 מיטות נוספות. יש לעדכן את מספרי המיטות עם משרד הבריאות.
2. אשר למוסדות למפגרים - רצוי לאתרם באיזורים כפריים ולא עירוניים. כמו כן יש להכלילם במסגרת של מוסדות סעד ולא בבתי-חולים.
3. אשר לאיתור שטחים לבתי חולים - יש להפנות תשומת לב המועצה שלפי התכנית אותרו מספר בתי חולים בשיטחי מרחב תכנון מקומיים, בהם אין קרקע להקמתם, כגון: רמת יצחק (ר"ג) וגבעת שמואל. יש לתאם האיתורים לבתי חולים עם מהנדסי הרשויות המקומיות.

ב. מוסדות חינוך

1. הושמשו מיספר בתי ספר טכניים, כגון: מיכללה טכנולוגית לטכסטיל ברמת-גן ובית ספר למינהל בגבעתיים.
2. המיספר החזוי של הלומדים בבית האולפנה בחולון הוא: לאוכלוסייה של 4 מיליון - 2,500 תלמידים, ל- 5 מיליון - 3,000 תלמידים.

ג. ספורט

הוועדה מפנה תשומת לב המועצה, שהוברר, שלפי הנתונים שבידי רשות הספורט, לא כוסו ע"י המיכסות שהוצעו, צורכי הספורט ההמוני. כמו כן לא תואמה התכנית עם צוות המתכננים של רשות הספורט המכין תכנית אב למיתקני ספורט בכל הארץ.

הוועדה מפנה תשומת לב המועצה, שיש לכלול בתכנית גם איתור שטחים למוסדות חדשים, דבר שייעשה

בהתחשב ברזרבות הקרקעיות הקיימות במקום ובתיאום עם מהנדסי הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר.

תגובות המועצה להערות הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל-אביב-יפו

1. בתכנית עודכן מיספר המיסות בבתי החולים לפי הפירסום "מוסדות האישפוז בישראל, 1970" (פרסום משרד הבריאות).

לפי אותו המקור אף סווגו המוסדות כמוסדות בריאות או סעד.

אשר להצעות האיתור בתכנית, נבדקו המפרטים שנית ושוננו. יחד עם זאת לא נראה להרחיק מוסדות-שהמאושפזים בהם זקוקים לשירותי תושבי הערים שבאיזור ולביקור תושביו מהיישובים העירוניים האלה - אלא במקרה שבדיקה מדוקדקת נוספת תצדיק זאת. ואכן נאמר בהוראות התכנית שקביעותיה של תכנית זו הן בבחינת הנחיות לתכנית מיתאר מחוזית או מקומית.

2. הנתונים של מוסדות החינוך עודכנו לפי הפירסום של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה :
"מוסדות חינוך על תיכוניים", תשל"א.

יחד עם זאת יש לציין שגודלם ומצבם של אחדים מהמוסדות המפורטים שם אינם נותנים יסוד להנחה שיוכלו להתפתח לבית אולפנה במובן של התכנית הזאת.

מיספר מקומות הלימוד החזוי לבית האולפנה בחולון בתכנית זו הוא 3,000 בשלב של 4.0 מיליון ו- 3,700 בשלב של 5.0 מיליון.

3. בספורט - ניקשר הקשר המוצע עם רשות הספורט, אולם הכנותיה לתכנית מקיפה של מיתקני הספורט לכל הסוגים טרם הגיעו למצב בו יכלו לתרום לתכנית זו. על כן הודיעה הרשות על הסכמתה, שכאן יידונו האיציטדיונים בלבד.

תוכנית מיתאר ארצית למוסדות מס.ת/מ/א/7

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ה ל י ט י ם : בתוקף סמכות הממשלה לפי סעיף 53 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, לאשר תכנית מיתאר ארצית למוסדות, מס.ת/מ/א/7, המצורפת בזה. ...

ד ב ר י ה ס ב ר

המועצה הארצית לתכנון ולבניה (להלן "המועצה"), בתוקף סמכותה לפי סעיפים 50 ו-51 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן "החוק"), הורתה על עריכת תכנית מיתאר ארצית למוסדות (להלן "התכנית"), שמטרתה להבטיח שטחי קרקע לשם הרחבת המוסדות הקיימים והקמת מוסדות חדשים לאוכלוסיית ישראל בת 4 ו-5 מיליון בפש.

ואלה המוסדות הכלולים בתכנית זו:

- א. בתי חולים כלליים ובתי חולים מיוחדים לסוגיהם.
- ב. מוסדות אוניברסיטאיים.
- ג. מכונים ובתי-אולפנה עד לתואר ראשון, באזורים עירוניים.
- ד. בתי ספר חקלאיים וימיים.
- ה. איצטדיונים ארציים ואיזוריים.

(להלן "המוסדות").

התכנית הינה הוראת רקע לכל ועדה מחוזית לתכנון ולבניה או לוועדות המקומיות לתכנון ולבניה לאחר תיאום עם הועדה המחוזית, לקביעה מדוייקת של האתר לכל אחד מן המוסדות, ואיתורו בתכנית המיתאר שלהן, הכל בהתאם לקביעות של תכנית זו.

הוראת המועצה מובאת בפסח 1.

שר הפנים בתוקף סמכותו לפי סעיף 51 לחוק מינה את מר י. בן-סירה כמבצע הוראת המועצה לעריכת התכנית, בתיאום עם אגף התכנון של משרדו.

התכנית הוגשה למועצה והעתק ממנה הועבר לכל ועדה מחוזית לתכנון ולבניה למתן הערות, בהתאם לסעיף 52 לחוק.

המועצה דנה בנושא התכנית במיספר רב של ישיבות והחליטה בישיבתה מס. 101 מיום י"ט בכסלו תשל"ה (3.12.74) להגיש את התכנית לממשלה, בצירוף ההערות לתכנית של אותן הועדות המחוזיות לתכנון ולבניה, אשר הגישו הערותיהן, ותגובות המועצה בהתאם (ראה נספח 2).

./התכנית

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

1960

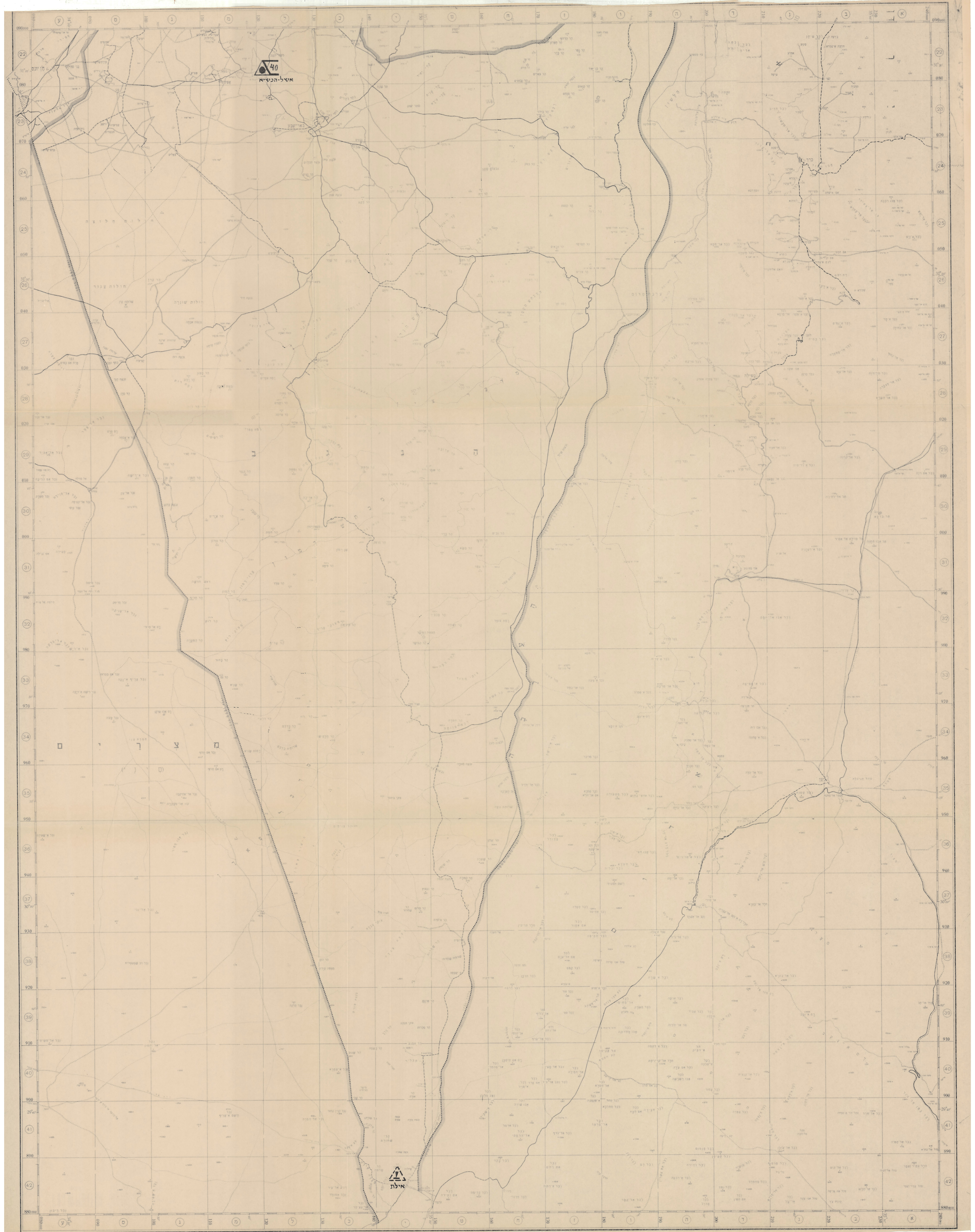
התכנית כוללת תשריט בקנה מידה 1:250,000 (8 גליונות: צפון ודרום)
והוראות התכנית.

... מצורפים בזה:

- א. התכנית;
- ב. דברי הסבר;
- ג. הוראת המועצה לעריכת התכנית - נספח 1;
- ד. הערות הועדות המחוזיות לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים ותל-אביב, ותגובות המועצה - נספח 2.

מוגש על-ידי שר הפנים

י' באייר תשל"ה
21 באפריל 1975

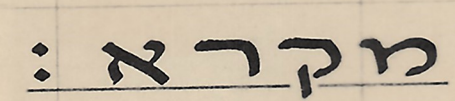
40
אשד-הנשיא

אילת

תכנית מיתאר ארצית למוסדות

בתי מדרש לאורים ולגננות, בתי אולפנה,
וחינוך גבוה - קיימים וחדשים

הרחבה	חדש	קיים
		
		

* המיספר מסמן מיספר התלמידים
הנוספים בשלב של 5 מיליון.
בערים ההרחבה היא כללית.

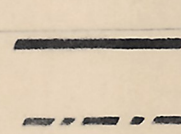
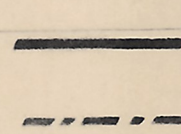
בית מדרש למורים ולגננות

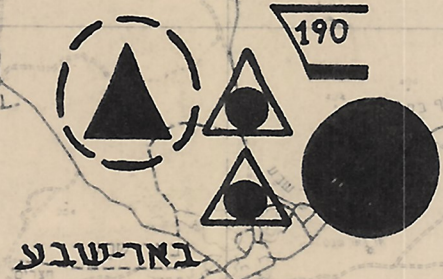
בית אולפנה

חינוך גבוה

גבול המחרוזת

גבול הכפה

באר-שבע

דימונה

170
שדה בוקר

אילת

תכנית מיתאר ארצית לנוסדות

מוסדות חינוך חקלאיים וימיים קיימים,

להרחבה וחדשים

מקרא :

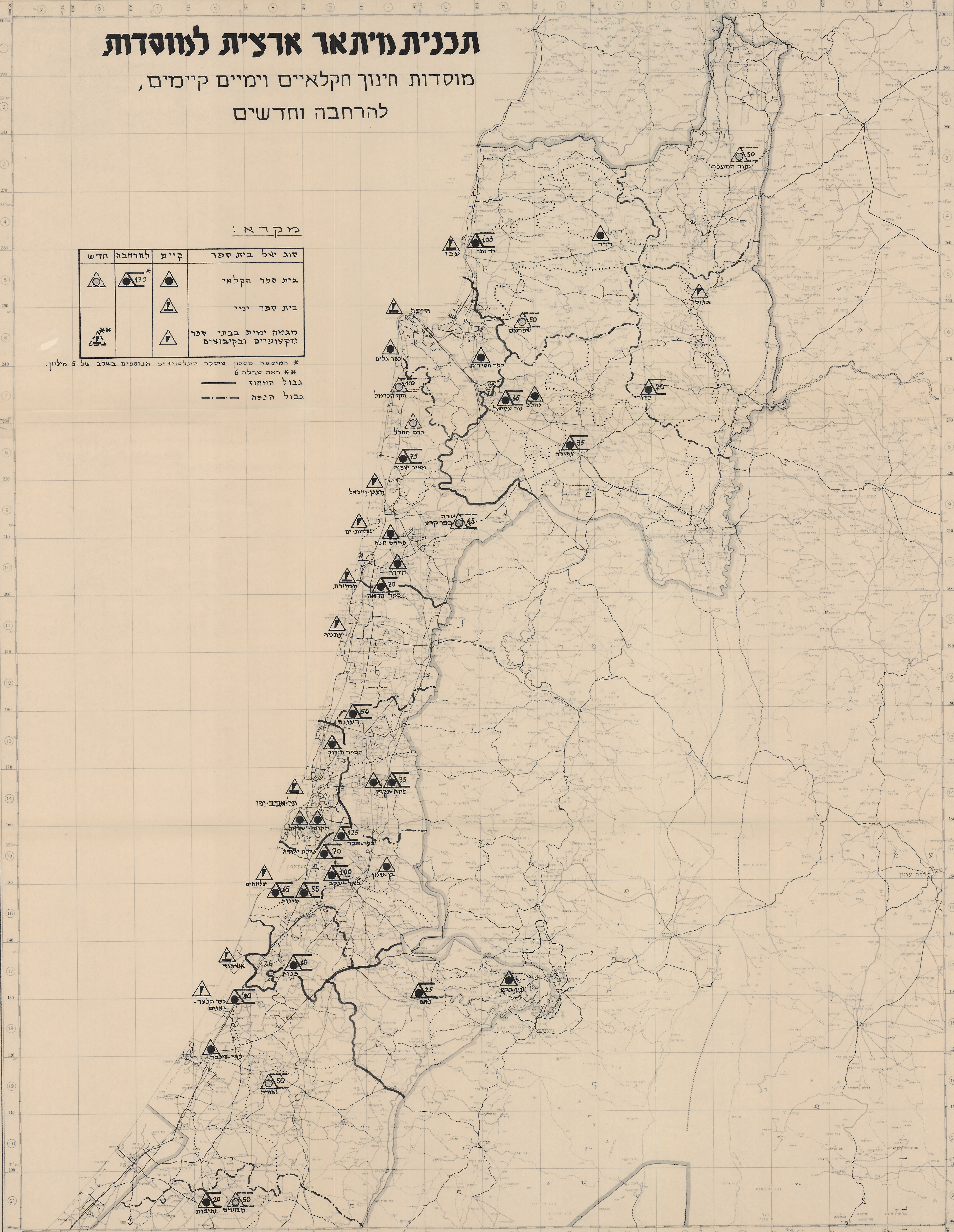
סוג של בית ספר	קיים	לארובה	חדש
בית ספר חקלאי			
בית ספר ימי			
מגמה ימית בבתי ספר מקצועיים ובקיבוצים			

* המוספר מסמן מיספר התלמידים הגוסקים בשלב של-5 מיליון.

** ראה טבלה 6

גבול המחוז

גבול הנפה

תכנית מיתאר ארצית לחוסדות
איצטדיונים

מקרא

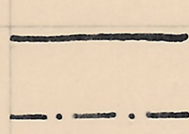
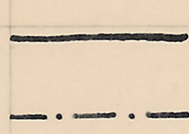
חדש	קיים	
		עד 10,000 מוזשבים
		מעל 10,000 מוזשבים

3.0 תוספת מקומות לאיצדיון קיים (באלפים)

תוספת איזורית מיוחדת

גבול המחרוזת

גבול הנפה

אופקים

באר שבע

ערד

דימונה

אילת

ת למוסדות

תכנית מיתאר ארצי'הרחבה וחדשים

בתי חולים קיימים, ו

מקרא :

סוג ב'ח	קיים	4-5 מיליון	5-6 מיליון
כללי	+	80*	80*
נפש	X	80	80
שיקום	▲	80	80
אפגרים	■	80	80
מוזשכות	●	80	80

* המספר ממשון מספר המיטות

בתי חולים חדשים להרחבה בשלב של 5 מיליון

גבול המחוז

גבול הכפר

